

શ્રી યશોવિજયજી

જૈન ગ્રંથમાળા

દાદાસાહેબ, ભાવનગર.

ફોન : ૦૨૭૮-૨૪૨૫૩૨૨

૩૦૦૪૮૪૬

૨૨૦૪

શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ

શ્રી ભાગવતના પાઠ

સાથે

નેમનાથના સત્સાકો

અને

સરસ ગીતા

પ્રયોગક : સંપ્રદાય

કૃષ્ણ પ્રસાદ

નં. ૩૯૫

પ્રકાશક

મહાદેવરામચંદ્ર બાપુદે

ત્રાપદસ્વામી, અમદાવાદ.

[સર્વ હક્ક પ્રકાશકે સ્વાધીન રાખ્યા છે.]

પુનર્મુદ્રણ]

[સને ૧૯૬૩

અવકાશ : ગૌરીશંકર પ્રભાશંકર દવે

દવે અદ્રશ્યાલય, પ્રેમ દરવાજા બહાર, અમદાવાદ.

કિંમત રૂ. ૦-૭૫ નવા પૈસા

ભકિતરસથી ભરપૂર શ્રીગિરધરકૃત રાગરાગણીમાં રામાયણ

જેના પાને પાને ભકિતનાં ઝરણાં વહે છે. જેમાં ભગવાન શ્રી રામનું પ્રાગટ્ય, બાળસીસા, વિશ્વામિત્રના યજ્ઞનું રક્ષણ, અહત્યા, ઉદ્ધાર સીતા સ્વયંવર, પિતાની, આજ્ઞાપાલન, રામવનવાસ, ઋષિએનું રક્ષણ, રાક્ષસોનો નાશ, ભરતમિત્રાપ, માયાવી મૃગનો નાશ, સીતાહરણ, જટાયુ વધ, રામવિત્રાપ, ઋષ્યમૂક પર વાનરો સાથે મૈત્રી, વાલીવધ, હનુમાન શકિત, સીતાશોધ, સેતુવધ, વિભિષણનું રામને શરણે જવું રાવણની રાક્ષસીમાયા, લક્ષ્મણની ભાતૃભકિત, યુદ્ધમાં લક્ષ્મણનું મૂર્છિત થવું, હનુમાનનું દ્રોણાયત્ર પર્વત લઈ આવવું, કુંભકરણ, મેઘનાદનો નાશ, સુગ્રીવાનાના પતિવ્રાતનો પ્રભાવ, મરેલા ઈંદ્રજીતને હસાવેલો. રાવણવધ, વિભિષણને લંકાનું રાજ આપવું, શીતાની અગ્નિપરીક્ષા, રામ-ભરત મિત્રાપ, રાજ્યાભિષેક, સીતાજીને વનવાસ, લવકુશનો જન્મ, રામાશ્રમેધ, રામસૈન્ય સાથે લવકુશનું યુદ્ધ, રામનો પરિચય-લવકુશે ગાયેલી રામાયણ, સીતાજીનું પૃથ્વીમાં સમાઈ જવું વગેરે વિષયો આમાં સમાવવામાં આવ્યા છે.

હનુમાનની ભકિત, લક્ષ્મણ ભરતની ભાઈ માટેની ભકિત, સીતાજીની પતિભકિત, મંથરાની કુટિલતા વગેરે વાંચનાં મને અનેરો આનંદ આવશે. સાધારણ ભણેલા પશુ વાંચી શકે તે માટે મોટા અક્ષરે છાપવામાં આવેલ છે. કિંમત રૂ. ૧૦-૦૦ પોસ્ટેજ રૂ. ૨-૩૨ ન પૈ

મળવાનું ઠેકાણું:—

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ઠે

ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ

શ્રી ગણેશાય નમઃ

શ્રી કૃષ્ણાય નમઃ

શ્રીકૃષ્ણને નમઃ કરું. ને ભાગવત કથાનો પાઠ કરું,
સુણતાં પાપી પાપ થાય, જન્મજન્મનાં પાતક બાય.
દેવ સર્વમાં મોટા દેવ, બ્રહ્મણે પરીક્ષા કરી છે એવ.
લાત મારી છાતીમાંય, તોય પ્રભુજી હસિયા ત્યાંય.
કરે લીલા સત્યમેવ. એવા વિષ્ણુ કૃષ્ણદેવ.
એમના ગુણ ગાવાને ગત્ય, આપો મુજને તમે ગણમત્ય.
શારદા માને લાગું પાય, વાણી તેથી શુદ્ધ વદાય.
સર્વ દેવોને ચરણે નમું, ભાગવત કથાનો પાઠ જ કરું

ભાગવત કથામાંહીસાર, વેદવાણી રહી નિરધાર.
બ્રહ્માને ભજવાને કહી, નારદજીએ મનમાં લહી. વ્યાસજીએ
હૈરે કરી, શુકદેવજીએ મોઢે કરી. ધન્યધન્ય શ્રી શુકદેવમા-
રાજ, ધન્યધન્ય પરીક્ષિતરાજ. જેમને સુણી કહી કથાય,
પામ્ય. સર્વ જ એ કહેવાય. એ કથા દશમસ્કંધે બાણ, જે
છે ઉત્તમ ગુણની ખાણ.

ઋષિ શમિકે બેઠા ત્યાંય, ધ્યાન મગ્ન આનંદ થાય.
ત્યાં તો આવ્યા પરીક્ષિતરાય, મૃગિયા કારણ એ વનમાંય.
ત્યાં તો આવ્યો કળિયુગ સાર, રહેવા માગ્યો ઠામ નિરધાર.
પરીક્ષિતે કહ્યું ત્યાં સાર, રહેવું તારે ઠામે ચાર. સુવર્ણ

ઘુત, મધ, હિંસા કહેવાય, તેમાં તારો વાસ જ થાય. સુણી પરીક્ષિત કેરાં વચન, કળિયુગ થયો. મનમાંહી પ્રસન્ન. કનક મુગટમાં પેઠો તહીં, ખુદ્ધિ ભટ્ટ રાજની થઈ. તેણે બોલાવ્યા ઋષિરાય, પણ ના તે બોલ્યા ત્યાંય. રાજને લાગ્યું અપમાન, આણું ઋષિની ઠેકાણે સાન. મુવેલો ત્યાં સાપ જ એક, નાંખ્યો ઋષિના ગજામાં છેક. ઋષિપુત્રે દીધો શાપ, કોણે નાંખ્યો આ તો સાપ. પિતાને હુલાવ્યાથી લાગી આગ, સાતમે દિને કરડો તક્ષક નાગ. પિતાએ જ્યાં જાણી વાત, કહેવા પુત્રને લાગ્યા સાક્ષાત. શાને દીધો તે તો શાપ, રાજ એ તો છે માખાપ. શાપ દીધે તપ નિષ્કળ થાય, વગર વિચાર્યું આ કેમ કરાય. વાત કરો આ રાજને જાણ, જેથી બચાવે તેનો પ્રાણ.

બ્રાહ્મણો તો ચાલ્યા સાર, આવ્યા તે સલા મોઝાર. રાજએ બહુ દીધાં માન, કહ્યું પધાર્યા કૃપાનિધાન. કેમ પધાર્યા આણે ઠામ, મુજ સરખું કહો કાંઈ કામ. બ્રાહ્મણોએ કહ્યું તે ઠામ, કરડશે તક્ષક નાગ નામ. દિન સાતની અવધ છે સાર, તમે કાંઈ કરજો નિરધાર. સુણી રાજએ જોડયા હાથ, ધન્યધન્ય તમે કૃપાનાથ. વાત કરી સાચી તમે, ઉપાય કાંઈ કરીશું અમે. રાયે તેડયા વિપ્ર અપાર, પૂજ તેમની કરી નિરધાર. દાન દીધાં અપરમપાર, ગણાવે ના આવે પાર. જન્મેજન્યને સોંપ્યું રાજ, આવ્યા જ્યાં છે શુકમહારાજ.

પરીક્ષિતે કીધી વાત, શુકદેવજી થયા રળિયાત. ભગ

વત ગુણ લાગ્યા કહેવાય, સુણતાં પાપી પાવન ધાય. શુક-
 દેવળ કહે કથન, પરીક્ષિત થાયે પ્રસન્ન. પરીક્ષિત પૂછે છે સાર,
 પાંડવ કથા કહો નિરધાર. હું ગર્ભે કેમ અર્યો સાર, કેમ
 મારી પૂતના નાર. રાક્ષસો વિદ્યાર્યો કેમ, કહો તે તો ધરીને
 પ્રેમ. શુકદેવળ ત્યાં વદિયા વાણ, સાંભળો પરીક્ષિત તમે
 સુખાણ. કહું કથા એ પાવન, જેથી પ્રસન્ન ધાયે મન. ભકતોને
 લડાવ્યાં લાડ, દુષ્ટોનાં ભાગ્યા હાડ. પાપ વધ્યું પૃથ્વી
 માંય, ધરતીમા ઘણી ગભરાય. લીધું તેણે ગાયનું રૂપ, આવી
 જ્યાં છે બ્રહ્મસ્વરૂપ. વિતક કથા પોતાની કહી, બ્રહ્માણ્યે
 મનમાં લહી. આરાધ્યા ત્યાં શ્રી ભગવાન, થઈ ત્યાં તો
 આકાશવાણ. દેવોનાં કરવાને કાજ, સંજ્યાં ગોપ ગોવાળ
 મહારાજ.

મથુરાના છે કંસરાય. તેણે કીધો વસુદેવ દેવકી
 વિવાય. આખ્યા ગર્ધભર્યા ભંડાર, વળી ચાંદ્યો વળાવવા
 સાર. ત્યાં તો આકાશવાણી થઈ, કંસને મન ચિંતા થઈ.
 દેવકીનો આડમો પુત્ર સાર, મારે તુજને તે નિરધાર.
 સુણી વચન કંસ કોધે થયો, મારવા દેવકીનો ચોટલો
 ગ્રહ્યો. વસુદેવ કહે નમ્ર વચન, તમે સાંભળો કંસ રાજન.
 લખ્યા લેખ મટે ન રાય, માટે ધીરજ ધરો મનમાંય. કેમે
 સમે ન કંસનો કાળ, ત્યારે કહું વસુદેવે આપવા બાળ.
 કંસે સુણી કર્યો વિચાર, કારાગારે પૂર્યા સાર. એવે પુત્ર
 જન્મ્યો સાર, પુત્ર લઈ વસુદેવ આવ્યા તે વાર. ભાણેજ
 બેઈ વિચારે કંસરાય, આથી ના મારું મૃત્યુ થાય. ત્યાં

નારદ સમજાવે વાત, હુસ્મન તારા આ સાક્ષાત. સુણી
 ચેત્યો કંસરાય, બાળકને હણ્યો પગ માંય. સાતમો પુત્ર
 સંકર્ષણ કહેવાય, તે તો રીડિણી થકી જન્માય. શ્રાવણ વદી
 આઠમ મધરાત, પ્રગટયા જુગજીવન સાક્ષાત. પાય પદ્મ
 શોભે શણગાર, બ્રહ્મલંછન છે નિરધાર, કંઠે માળા તો
 સોહાય, જય જય જેયે જગરાય. વસુદેવ દેવકીને કહે
 વચન, તમે સાંભળો થઈ પ્રસન્ન. પૂર્વ તપ કીધું તમે,
 માગ્યો'તો પુત્ર તે સમે. તેથી પ્રગટયો હું તમ ઘેર, હુટો
 હણવા કરવા પેર. નંદઘેર માયા પ્રગટી સાર, ત્યાં લઈ
 જાવો મુને નિરધાર. કન્યાને તમે લાવો અહીં, તમે મૂકજો
 મૂજને તહીં. વસુદેવ કહે કેમ જવાય, લંછનદ્વાર કેમ ઉઘ-
 ડાય. પ્રભુએ લીલા કીધી ત્યાંય, દ્વાર ઉઘાડા ત્યાં તો
 થાય. ચોકીદારો પડયા નિદ્રામાંય, વસુદેવ પ્રભુને લઈ ને
 જાય. ઝરમર ઝરમર વરસે વરસાદ, વળી અંધારી છે રાત.
 શ્રીયમુતાએ દીધો માગ, કરે છાયા ત્યાં શેષનાથ. ગોકુળ
 પહોંચ્યા મૂક્યા હરિ, કન્યા લઈને આવ્યા ફરી. કન્યા
 રહી ત્યાં તો સાર, જાગી ઊઠ્યા ચોકીદાર. જઈને રાયને
 વાત જ કહી, બાળક જન્મ્યું આજે સહી. કારાગ્રહે આવ્યો
 કંસરાય, હાથમાં લીધી છે કન્યાય. ઊડી કન્યા આકાશે
 સાર, કંસ રહ્યો જોઈ તે વાર. બોલી કન્યા સાંભળ વાત,
 કરવા તૈયાર થયો તું મારી ઘાત. જીવે છે તારો કાળ,
 ઉછરે ગોકુળમાં તે બાળ. સુણી બેનને લાગ્યો પાય,
 અપરાધ મારો કર ક્ષમાય. કારાગ્રહમાંથી છૂટા કરી, હુઝ

તેમના સહુ રે હર્યા. પછી કંસ બેઠો એકાંત, થયું મન તેનું અશાંત. કેશી પ્રલંબ કહે કરો ન બેદ, જરૂર શોધી લાવીશું બેદ. પુતનાને કરો આજ્ઞાય, તેથી એ ગોકુળ જાય. બાળક કેરી કરે હત્યાય, તેથી નાશ શત્રુનો થાય. સુણી હરખ્યો મથુરાનો રાય, પુતનાને કીધી આજ્ઞાય.

નંદવેર આનંદ ભયો, ગોવાળોને મન આનંદ થયો, નંદવેર તોરણ બંધાય, વાળંત્રોના નાદ જ થાય. એક આવે બીજો જાય, સહુ કોઈ આનંદ મંગળ ગાય. દૂધ દહીં ની ભેટ જ જાય, કંસની રાણીઓ તેથી નહાય. વસુદેવનંદ મળ્યા એકાંત, પૂછી ક્ષેમકુશળની વાત. નંદે કહ્યું પુત્ર માયાં સાત, કંચે કીધો ઘણો ઉત્પાત.

ગોકુળ આવી પુતના નાર, કરવા બાળકનો સંહાર. ઈર હળાહળ ઝેર ભરી, કૃષ્ણને ધવરખવા વિચાર કરી. કાળું હર્યા શ્રી કૃષ્ણ મોરાર, ત્યાં તો વતર્યો જય જયકાર. શકટાસુર તો આવ્યો ત્યાંય, ત્યારે કૃષ્ણ ઝોળી માંય. મારી શ્રીકૃષ્ણે લાત, શકટાસુરની કીધી ઘાત. મહિષાસુરે કીધો ઉત્પાત, ગોવિંદે કીધી તેની ઘાત. નંદ વેર આવ્યા ગર્ગાચાર્ય, નંદે દીધાં માન અપાર. ગર્ગાચાર્યે પાડ્યાં નામ, કૃષ્ણને બળદેવ સુખધામ. ઘુંટણીએ હરિ ચાલ્યા જાય, ખરડાયે કાદવે ને માટી ખાય. જશોદા કહે મુખ ઉઘાડ, શું ખાધું તે દેખાડ. કૃષ્ણે મુખ કયું પહોળું જ્યાંય, ચોદ અઘાંડ ત્યાં દેખાય. માનો છોડો ઝાલે ત્યાંય, માયા પ્રભુની કો'થી ન કળાય. ત્યાં તો દૂધ ઉભરાયા જાય, કરે કૃષ્ણ

સ્તનપાન ત્યાંય. બોડી દઈ માતા હરખાય, લીલા કરતા
 શ્રી જગરાય. ફેડે ગોળી દૂધ રેલાય, પ્રભુજી બેઠા માખણ
 ખાય. આપું નુકશાન કરો ન પુત્ર, આથી ચાલે છે ધરસુત્ર.
 ડગમખતા ત્યાંતો ડગલા ભરે, ચૌદ ભુવનમાં એ તો સંચરે.
 ગોપીઓ ત્યાંતો ફરિયાદ કરે, જશોદાજી હૈડે ધરે. કૃષ્ણને દોરડે
 બાંધવા જાય, દોરડું ત્યાં તો ટૂકું થાય. જેમ જેમ બાંધવા
 કોશિષ કરાય, પણ કૃષ્ણ બાંધ્યા ન જાય. માતાને કરવા
 રાજી ત્યાંય, શ્રી હરિ દોરડે બાંધાય. બાંધ્યા દામોદરને
 દામજી, બાંધાય ભગવાન ભક્ત કારજી. યમલાલ્પ વૃક્ષ છે સાર,
 નીકળ્યા ત્યાંથી દેવમોરાર. સિધ્ધોનો કીધો ઉધ્ધાર, થયો
 ભયંકર નાદ તે વાર.

નંદ જશોદા કરે વિચાર, હવે રહેવું ના અહિંઆં
 સાર. વૃંદાવન કેરે ઠામ, આપણે જઈ કરીએ વિશ્રામ. જોડી
 વેલો ને ચાલ્યા સહુ, બેઠાં સાથે રોહિણી જશોદા બેઠ-
 પડેથી મુગટ શ્રી કૃષ્ણે સાર, કંઠે શોભે માળ નિરધાર. ગોડી
 લીધી શ્રીકૃષ્ણે હાથ, ગોવાળ સંગ ચાલ્યા શ્રી નાથ.
 દેવ્ય એક આવ્યો ત્યાંય, વાછરડાની ધરીને કાય. હણ્યો
 તેને તો પગ માંય, રાજી ગોપ બાળક થાય. અઘાસુર
 અજગર થઈ આવ્યો સાર, શ્રી હરિએ તેણે માર્યો ઠાર.
 વૃંદાવનને કીધું નિર્મય, ગોવાળિયાઓનો ટાળ્યો ભય.
 ભકતોને આપે સુખ, પ્રગટયા એવા વિમળ મુખ.

દહીં, દાળને કરમદા સાર, આહુ બોલી તો અપાર.
 યમુના કાંઠે, જમે હરિ, જમાડે ગોપો ને ફરી ફરી.

બ્રહ્માજી વાછડું હરીને જાય, નિપજવે બીજાં શ્રી જગરાય.
 લીલા જોઈ બ્રહ્માજી ત્યાંય, ઘણા એ તો વિસ્મય થાય.
 કરતા શ્રી કૃષ્ણની સ્તુતિ અપાર, પમાય ના માયાનો પાર.
 અપરાધ ક્ષમા કરજો સાર, વંદુ તમને હું વારંવાર. ગાયો
 ચારવા ગોવિંદ જાય, બંસીનાદ ત્યાં તો ધાય. ધેનુક નામે
 અમુર પ્રખ્યાત, કરવા આવ્યો એ તો ઘાત. શ્રી કૃષ્ણ
 મારી છે લાત, અસુરનો ત્યાં થયો ઘાત. ગોવાળ રૂપે
 પ્રલંબ આવ્યો ત્યાંહી, અજ મહિષી ગૌરી સાહી. બલદેવે
 ત્યાં તો કીધો ધાય, તેથી પ્રચંડ નાદ થાય. દરો દેવાને
 જગરાય, પડ્યા એ યમુનામાં. ત્યાં કાળી સાથે સુદ
 જ થાય, શ્રી કૃષ્ણથી નાગ નથાય. નાગણીઓ કરે સ્તુતિ
 અપાર, એવાતણુ આપો જગદાધાર. દયાળુએ દયા કરી
 અપાર, આવ્યા પત્રી જળની બહાર. મળ્યા ત્યાં તો
 જશોદા માત, કરવા લાગ્યા આંસુપાત. આવ્યું યમુનામાં
 પુર અપાર, ડૂબ્યાં ગોવાળો સાર. બચાવ્યાં સર્વેને તે ઠાર,
 કૃષ્ણલીલાને નાવે પાર. દાવાનળ પીધો વનમાંય, ગોવર્ધન
 તોડ્યો કરમાંય, કીધાં વ્રત ગોપીએ સાર. પૂજા માગે કૃષ્ણ
 ભરથાર. ગોપીઓ સ્નાન કરવા જાય, વસ્ત્ર હરી લીધાં
 જગરાય. વિનવે ગોપીઓ જોડી હાથ, વસ્ત્ર આપો જડુનાથ.
 બ્રાહ્મણીઓને જોઈ પ્રેમ, જાયવા આવ્યા હરિ તેમ.
 ઋષિપત્નીઓએ ફળ દીધ, પ્રભુએ પ્રેમ કરીને લીધ.

ગોવર્ધન ઓચ્છવ કર્યો, ઈંદ્ર તણો તો ગર્વ હર્યો. વરુણ
 નંદને હરી જાય, છોડાવી લાવ્યા ત્યાં જગરાય. બંસી બજાવે

દીનાનાથ, ભાન બૂલી આવે ગોપી સાથ. ગોપી તણને
 ઘરભરથાર, વિપરીત પહેરે વસ્ત્રશણગાર. નયણે સિંહુર
 આંખ્યા ત્યાંય, કાજળની કરી છે રેખાય. પુનમ કેરી રૂડી
 રાત, રાસ રમ્યા ગોપીઓની સાથ. રાસ રમે ગોપીઓ
 બ્યાંય, શંખચૂડ આંખ્યા છે ત્યાંય, ભગવાને ત્યાં લીલા
 કરી, રાક્ષસોના પ્રાણ લીધા હરી. માર્યા અસુરો અપાર,
 ગણતાં તેનો નાવે પાર. નારદ આઝ્યા મથુરામાંય, હાથ જોડી
 ઊભા કંસરાય. નારદે ઉપદેશ દીધો તે કાળ, કૃષ્ણને મારવા
 તત્કાળ. અકુરને બોલાવી ત્યાંય, તેમને કહેવા લાગ્યો
 કંસરાય. રામકૃષ્ણને તેડી લાવો આંય, જેથી કામ અમાદું
 થાય. ગંગાજળ ઘોડા જોડયા સાર, અકુર ચાલ્યા છે
 નિરધાર. રામકૃષ્ણ પાસે જાઉ, દર્શન કરીને સુખીઆ ધાઉ
 સમી સાંજે અકુર આવીઆ, તંદુલરે મન લાવીઆ.
 દર્શન કર્યા રામકૃષ્ણનાં ત્યાંય, ચાલો તમે મથુરા માંય.
 માત તાતની દ્યો સંભાળ, ચાલો મારી સાથે ગોપાળ.
 મથુરા જવા થયા તૈયાર, ગલરાઈ ઘણું ગોપીનાર. રથ પૂઠે
 ગોપીઓ જાય. નિર્દય થયા કેમ વ્રજરાય. ગોપીઓને વેણુ
 કહે છે હરિ, ઝોધવ રૂપે મળીશું ફરી. આપી આશ્વાસન
 જલવરાય, મથુરા પાંથે આગળ ધાય. મધ્યાહ્નવેળા થઈ છે
 સાર, કીધી યમુના તેમણે પાર. બેઠા શીતળ દેખી છાંય,
 અકુરજી જળમાં જાય, અરુરે જોયું અકળ સ્વરૂપ, બની
 ગયા તે તદરૂપ. કરી સ્તુતિ માગે વરદાન, અમપર કૃપા
 કરો ભગવાન. ગર્ભાસનું ટાળી દુઃખ, પ્રભુજી અમને
 આપો સુખ.

મચ્છા રૂપ ધરી મોરાર, સમુદ્રમાં પેઠા છેા સાર. શંખાસુરને મારી નાથ, વેદ લાવ્યા પોતાની સાથ. કચ્છા રૂપ ધરી જગનાથ, સમુદ્ર મથ્યો પોતાને હાંથ. ચૌદ ભુવનના તમે આધાર, ઘેર લાવ્યા લક્ષ્મીનાર. ધરીરૂપ વરાહનું તત્કાળ, રાખી પૃથ્વી જતી રસાતાળ. ધર્મું નરસિંહ અદ્ભુત રૂપ, માર્યો હિરણ્યકશ્યપ ભુપ. ભકતનું તો કીધું કાજ, પ્રહલાદને આપ્યું છે રાજ. પાંચમે વામન થયા છેા હરિ, બળિરાય પર દષ્ટિ કરી. માંગી ડગલાં ત્રણ તે કાળ, બળિને ચાંપ્યો છે પાતાળ, છઠે થયા પરશુરામ, ફેલવા ક્ષત્રી કેરા હામ. નક્ષત્રી પૃથ્વી તો કરી, ગર્વીઓનો ગર્વ હરી. સાતમે ધર્યો અવતાર, થયા ગૌપ્યાક્ષણ પ્રતિપાળ. દશરથ ઘેર જન્મ્યા હરિ, ધર્મની સ્થાપના તમે કરી. રામનામ ધરીને સાર, ભકતોનો કર્યો ઉદ્ધાર. રાવણ અસુરો માર્યા સાર, દેવો કરતા જયજયકાર. આઠમે ધર્મું કૃષ્ણ નામ, વસુદેવ ઘેર પ્રગટ્યા પૂરણકામ. શ્રાવણ વદ આઠમ સાર, પ્રગટ્યા તમે બદવકુળ શણગાર. દેવકીની ઉઝળી કુખ, ભકતોને દેવાને સુખ. પાંચે પદ્મ શોભે સાર, રેખાઓ વળી છે ચાર. લંછન શોભે અપરંપાર, ધરી ગળે વૈજયંતિ માળ. શંખ ચક્ર પદ્મને ગદા, એ તો શોભે છે રે સદા. નવમે લેશો બુદ્ધાવતાર, હાથમાં લેશો માળા સાર. દશમે કલંકી અવતાર, ફરશો ફેરા પૃથ્વી પાછળ સાર. લક્ષ્મીજી કેરા તમે ભરથાર, થાયે સર્વત્ર જયજયકાર.

પેઠા પોળમાં કૃષ્ણ બળદેવ, મથુરાવાસી આવ્યા એવ.

કનકે ધાળ ભરી આવ્યા સાર, વધાવ્યા છે કેશવરામ. કેશર ચંદન લઈને કુવળા નાર, આવી સામી તે તો સાર. શ્રદ્ધા ભક્તિથી પૂજના લગવાન, લગવાને દીધાં તો રૂપનાં દાન. જોજેશ્વરે જોલું ઊંચું ત્યાંય, અકળ રૂપ તો દેખાય. બ્રહ્માજી એળખે સ્વરૂપ, અરુરે બ્રહ્મજ્ઞાને જાણિયું રૂપ. હાથ જોડી ત્યાં તત્કાળ, માની મુજને દાસ ગોપાળ. શાળવીએ જોયા બાળ, કંસને લાગ્યા તે તો કાળ. જેવે સ્વરૂપે ચિંતવે સાર, તેવા રૂપે જુએ સંસાર. મદલ સાથે લઢયા હરિ, તે મર્યા ન ઊઠયા ફરી. કંસને ઉપજ્યો મનમાં ખેદ, લટતાં ત્યાં થયો પ્રસવેદ. લઢતાં હણ્યો કંસરાય, જય જયનો ત્યાં નાહજ થાય. ઉગ્રસેનને આપ્યું રાજ, સર્વનાં થયાં મંગળ કાજ. માત પિતાને ભેટયા હરિ, ગુવે લગવાનને દેવકી ફરી ફરી. ત્યાં તો આનંદ એચ્છવ થાય, દાનમાં આપે અનેક ગાય. વળી રત્નો આપ્યાં અપાર, લિલ્લુક કરે જય જયકાર.

અવંતી આવ્યા કૃષ્ણબળદેવ, સાંદિપનીને ત્યાં સત્યમેવ. સકળ શાસ્ત્ર ભણ્યા ત્યાં સાર, મર્યા પુત્ર દક્ષિણામાં દીધા તે વાર. ગોરાણી દોતાં દોણી વિસર્યા, શ્રીકૃષ્ણે હાથ લાંબા કર્યા. દોણી આપી તત્કાળ, પાર ન પમાય દીનદયાળ.

ઓઘવને કહે છે જગરાય, તમે જાઓ ગોકુળમાંય. વલ્લોણે વાતો થાય, ને જશોદા દુઃખીયાં થાય. રડતાં પોકારે મારું નામ, મારા વિણ ન છે આરામ, કાળરૂપ અકુર આવ્યો સાર, લઈ ગયો આપણો પ્રાણાધાર.

શુકદેવજી કહે સાંભળ રાય, ઓધવજી ગોકુળે જાય.
 જોવા મળ્યાં ટોળે નરનાર, આ તો નથી અદુર નિરધાર.
 ઓધવ કરે છે ત્યાં તો વિચાર, નંદ સુથે આરોગે તે
 વાર. પાન ખાસઠની ખીડી કરી, લવિંગ સોપારી માંડે
 ધરી. ઢાળી ઢોલિયા ચાપે પાય, નંદના નંદન ઢોળે વાય.
 કૃષ્ણ મથુરાના થયા, માતાને એભૂલી ગયા. મચ્છ તરફડે
 જળવિના જેમ, તેમ તરફડું કૃષ્ણ વિના એમ. દૂધ દહીં
 માખણ સાર, કૃષ્ણ વિના હું કેને ધરનાર. ઘેર મારે છે ઘણેરી
 ગાય, કૃષ્ણ વિના કોણ ચારવા જાય. ક્યાં છે મારો
 નિશાળીઓ? ક્યાં છે મારો ગોવાળિયો. કૃષ્ણ વિના છે
 અંધારું અહીં, જાઉં ક્યાં ને શોધું કહીં. કેટલું કહીએ,
 ક્યાં જઈ રહીએ, કૃષ્ણ વિના અથડાઈ મરીએ.

વાત કરતાં વીતી રાત, રવિ ઉગ્યો ને થયો પ્રભાત.
 જ્યાં જ્યાં સુણે ત્યાં કૃષ્ણનાં ગીત, ગોપીઓનું લાગ્યું
 કૃષ્ણમાં ચિત, જોઈ જોઈ ઓધવ વિચારે મન, કૃષ્ણ વિના
 ના થાય આ પ્રસન. ઓધવજી જોઈ ગોપીસાથ, કહે
 તમને મળશે વૈકુંઠનાથ.

ગોપી કહે ઓધવ સાંભળો સાર, શ્રીકૃષ્ણ છે અમારા
 આધાર. કેમ કરીએ એની પ્રીત, એ નગુણની એ છે
 રીત. ધાવતાં માસીને મારી, શું કહીએ અમે આ વારી.
 દોટ દીધી ગોવાળે જ્યાંય, માર્યો બકાસુરને ત્યાંય. અઘાસુર
 આબ્યા આંચ, શું કહીએ તેની દશાય. કહેજો અમારી
 કૃષ્ણને વાત, જોયું છે તે સાક્ષાત. ઓધવને વળાવે ગોપી.

જન, સ્થિતિ વિચારે લક્તજન. એક દિવસે આવ્યા
મથુરા માંય, કહેતા સમાચાર હૃદય ભરાય. ગોપીઓએ
કહેલી વાત, શ્રીકૃષ્ણને કહી સાક્ષાત. કહેતા ઓધવ શાંત
થયા, કૃષ્ણજી તો સાંભળી રહ્યા.

કેસર કસ્તુરી કપુર સાર, અગરતાણા થાય ધુપ અપાર.
ચંદરવે શેર મોતી તણી, પ્રભુ પધાર્યા કુબળા ઘર ભણી.
અકુરજી ચરણામૃત લેતા જાય, મુખે હરિના ગુણ ગાય.

કૃષ્ણજી કહે થાઓ તૈયાર, જઈએ પાંડવોને મળવા
નિરધાર. કુન્તાજી પામે હુઃખ, કહું શું તેને મુખ, ત્યાં
તો કંસ કેરી નાર, ગઈ એ તો પિયર મોઝાર. જરાસંઘને
કહી વાત, ક્રોધ ભરાયો તે સાક્ષાત્ જરાસંઘ સૈન્ય લઈને
જાય, ધૂળથી આક્રાશતો ઢંકાય. અગણિત સૈન્ય લીધું સાર,
ગણતા નાવે તેનો પાર. ઘણા રાજાને જીતતો જાય,
અહંકાર એનો મનમાં ન સમાય. લોહીની તો સરિતા વહી,
મસ્તક તેમાં જાય છે વહી. લઢતાં કૃષ્ણ નાઠા ત્યાંય. કાળ-
યવન તો પાછળ ધાય. જ્યાં સૂતા છે મુચકંદરાય, ત્યાં
આવ્યા છે જહુરાય. એરાઢી પામરી પ્રીતે ત્યાંય, આવ્યો
ત્યાં તો કાળયવન રાય. મારી લાત મુચકંદને ત્યાંય, બળી
અગ્નિથી ભસ્મ થાય. મુચકંદને મન થયો વિચાર, મેં તો
નિદ્રામાં ખોયો અવતાર. કાળયવનનો કરાવી નાશ, મથુરાં
પધાર્યા પૂર્ણ પ્રકાશ. યાદવ કારણ જગદાધાર, વસાવી
દ્વારામતિ સાર. સહુને મન ચિંતા ઘણી, પણ સાચવનાર
છે ત્રિભુવન ઘણી.

પ્રભુ પધાર્યા હુર્યોધન ઘેર, સહાય કરવા ભકતને
આનંદભેર. રાખી લાજ દ્રૌપદીની જેમ, રાખો લાજ પ્રભુજી
તેમજપે નામ જમારાં હરિ, તેનાવે ગર્ભવાસમાં ફરી. હેતે
પ્રીતે ભજો શ્રીનાથ, અંતે પકડશે એ તે હાથ. આ ભાગવત
કથાનો પાઠ જ કરે, ભવસાગરનો પ્રભુ ફેરો હરે. પ્રભુ
જી પામે પાસ, કહે કરજોડી પ્રભુનો દાસ. શુકદેવજીએ
કહી આ કથા સાર, પરીક્ષિત પામ્યા આનંદ અપાર.

શ્રી કૃષ્ણાર્પણમસ્તુ

શ્રી નેમનાથનો સલોકો

સરસ્વતી માતા હું તુમ પાપ લાગું, દેવ ગુરુ તણી
આજ્ઞા માગું; જિહવા અગ્રે તું બેસજો આઈ. વાણી તણી તું
કરજો સવાઈ. ૧ આઘો પાછો કોઈ અક્ષર થાવે, માફ કરજો
જે દોષ કાંઈ આવે; તગણુ સગણુ ને જગણુના ઠાઠ, તે આદે
હઈ ગણુ છે આઠ. ૨ કીયા સારા ને કીયા નિષેધ, તેનો ન
બાણું ઉંડારથ ભેદ; કવિજન આગળ મારી શી મતિ, દોષ
ટાળજો માતા સરસ્વતી. ૩ નેમજી કેરો કહીશું સલોકો, એક
ચિત્તેથી સાંભળજો લોકો; રાણી શિવાદેવી સમુદર રાજા, તસ
કુળ આવ્યા કરવા દીવાળ. ૪ ગર્ભ કાર્તિક વદી ખારસ રહ્યા,
નવ માસવાડા આઠ દિન થયા; પ્રભુજી જનમ્યાની તારીખ

જાણું, શ્રાવણ સુદિ પંચમ ચિત્રા વખાણું. ૫ જનમ્યા
 તથી તો નોખત વાગી, માતા પિતાને કીધાં બડાગી;
 તરિયા તોરણ બાંધ્યા છે બાર, ભરી મુક્તાકળ વધાવે નાર.
 ૬ અનુક્રમે પ્રભુજી મોટા રે થાય, કીડા કરવાને નેમજી
 જાય; સરખે સરખા છે સંગાતે છોર, લટકે બહુ મુલાં
 કલગી તોરા. ૭ રમત કરતા જાય છે તિહાં દીડી આયુધ-
 શાળા છે જિહાં; નેમ પૂછે છે સાલજો ભ્રાત, આ તે શું છે
 રે કહો તમે વાત. ત્યારે સરખા સહુ બોલ્યા ત્યાં વાણુ,
 સાંભજો નેમજી ચતુર મુજણુ; તમારો ભાઈ કૃષ્ણજી કહીએ
 તેયું બાંધવા આયુધ જોઈએ ૮ શંખ ચક્ર ને ગદા એ નામ,
 બીજો બાંધવ ઘાલે નહિ હામ; એ હવે બીજો કોઈ બળીએ
 જો થાય, આવા આયુધ તેને બંધાય. ૧૦ નેમ કહે છે ઘાલું
 હું હામ, એમાં ભારે શું મોટું છે કામ? એવું કહીને
 શંખ જ લીધો, પોતે વગાડી નાદ જ કીધો. ૧૧ તે ટાણે
 થયો મોટો ડમડોલ, સાયરના નીર ચઢ્યા કલોલ; પરવતની
 ટુંકો પડવાને લાગી, હાથી ઘોડા તો જાય છે ભાગી. ૧૨
 ઝબકી નારીઓ નવ લાગી વાર, તુટ્યા નવસેરા મોતીના
 હાર; ધરા ધ્રુજ ને મેઘ ગડગડીઓ, મોટી ઈમારતો તૂટીને
 પડીઓ. ૧૩ સહુના કાળજા ફરવાને લાગ્યાં, સ્ત્રી અને પુરુષ
 જાય છે લાગ્યાં. કૃષ્ણ બલભદ્ર કરે છે વાત, ભાઈશો થયો
 આ તે ઉત્પાત? ૧૪ શંખ નાદ તો બીજો નવ થાય, એહવો
 બળિયો તે કોણ કહેવાય? કાઠો બખર આ તે શું થયું,
 ભાગ્યું નગર કે કોઈ ઉગરિયું? ૧૫ તે ટાણે કૃષ્ણ પામ્યા
 વધાઈ, એ તો તમારો નેમજી ભાઈ; કૃષ્ણ પૂછે છે નેમને

વાત, લાઈ શો કીધો આ તે ઉત્પાત ? ૧૬ નેમજી કહે સાંભળો હરિ, મેં તો અમસ્તી રમત કરી; અતુલી બળ દીકું નાનુડે વેષે, કળ્મશુ જાણે એ રાજને લેશે. ૧૭ ત્યારે વિચાર્યું દેવ મોરારિ, એને પરણાવું સુંદર નારી; ત્યારે બળ એનું ઓછું જો થાય, તો તો આપણે અહીં રહેવાય. ૧૮ એવો વિચાર મનમાં આણી, તેડયા લક્ષ્મીજી આદે પટરાણી; જડકીડા કરવા તમે સહુ જાઓ, નેમને તમે વિવાહ મનાવો. ૧૯ ચાલો પટરાણી સરવે સાજે, ચાલો દેવરીઆ ન્હાવાને કાજે; જડકીડા કરતાં બોલ્યાં રુકમણી, દેવરીઆ પરણો છબીલી રાણી. ૨૦ વાંઢા નવ રહીએ દેવર નગીના, લાવો દેરાણી રંગના લીના; નારી વિના તો દુઃખ છે ઘાડું, કોણ રાખશે બાર ઉઘાડું. ૨૧ પરણ્યા વિના તો કેમ જ ચાલે, કરી લટકો ઘરમાં કોણ માલે ? ચૂલો ફૂંકશો પાણીને ગળશો, વેલાં મોડાં તો ભોજન કરશો. ૨૨ બારણે જાણે અટકાવી તાળું, આવી અસુરા કરશો વાળું; દીવાળ-ત્તીને કોણ જ કરશે, લીંખ્યા વિના તો ઉકેડા વળશે. ૨૩ વામણ ઉપર તો નહિ આવે તેજ, કોણ પાથરશે તમારી સેજ; પ્રભાતે લુખો ખાખરો ખાશે, દેવતા લેવા સાંજરે જાશે. ૨૪ મનની વાતો તો કોણને કહેવાશે, તે દિન નારીને ઓરતો થાશે; પરોણા આવીને પાછા જાશે, દેશ, વિદેશ વાતો બહુ થાશે. ૨૫ મોટાના છોરું નાનેથી વરીઆ, મારું કહ્યું તો માનો દેવરિયા; ત્યારે સતલામા બોલ્યાં ત્યાં વાણ, સાંભળો દેવરીઆ ચતુર સુજાણ. ૨૬ ભાલીનો ભરોસો નાશીને જાશે, પરણ્યા વિના કોણ પોતાની થાશે ? પહેરી

ઓઢીને આંગણે કરશે, અઝાં વાનાં તો તમને કરશે. ૨૭
 ઊંચાં મન ભાભી કેરાં કેમ સહેશે, સુખ હુઃખની વાત
 કોણુ આગળ કહેશે ? માટે પરણીને પાતળીઆ રાણી, હું
 તો નહિ આપું નહાવાને પાણી. ૨૮ વાંઢા દેવરને વિશ્વાસ રહીએ,
 સગાં વહાલામાં હલકા જ થઈએ; પરણ્યા વિના તો સુખ
 કેમ થાશે, સગાને ઘેર ગાવા કોણુ જાશે ? ૨૯ ગણેશ વધાવા
 કેને મોકલશે, તમે જાશે તો શી રીતે ખલશે; દેરાણી
 કેરો પાડ જાણીશું, છોરું થાશે તો વિવા માણીશું. ૩૦ માટે
 દેવરીઆ દેરાણી લાવો, અમ ઉપર નથી તમારો દાવો;
 ત્યારે રાધિકા આઘેરા આવી, બોલ્યાં વચન તો મોઢું મલ-
 કાવી. ૩૧ શી શી વાતો રે કરો છો સખી, નારી પરણવી
 રમત નથી; કાયર પુરુષતું નથી એ કામ, વાવરવા જોઈએ
 અઝેરા દામ. ૩૨ અંઝર નૂપૂર ને ઝીણી જવમાલા, અણઘટ
 વીંછીઆ ઘાટે રૂપાળા; પગપાંને અઝી ધુધરીઓ જોઈએ,
 મોટે સાંકળે ધુધરા જોઈએ. ૩૩ સોના ચૂડલો ગુજરીના
 ઘાટ, છલ્લા અંગૂઠી અરિસા ઠાઠ; ધુધરી પોંચી ને વાંક
 સોનેરી, ચંદન ચૂડીની શોભા ભલેરી. ૩૪ કલ્લાં સાંકળાં
 ઉપર સિંહમોરા, મરકત બહુમુલા નંગ ભલેરા; તુલસી
 પાટિયાં જડાવ જોઈએ, કાલીકંઠીથી મનડું મોહીએ. ૩૫
 કાંઠલી સોહીએ ધુધરીયાળી, મનડું લોભાએ ઝુમણું ભાળી;
 નવસેરો હાર મોતીની માળા, કાને ટડોળા સોનેરી ગાળા.
 ૩૬ મચકણિયાં જોઈએ મૂલ્ય અઝાનાં, ઝીણાં મોતી પણ
 પાણી તાજનાં; નીલવટ દીલડી શોભે બહુ સારી, ઉપર
 દામણી મુલની ભારી. ૩૭ ચીર ચૂંદડી ઘરચોળાં સાડી, પીલી

પટોળી માગશે દહાડી; ખાંટ ચૂંદડીએ કસળી સોહીએ,
 દશરા દિવાળી પહેરવા જોઈએ. ૩૮ મોંઘા મુલના કમખા
 કહેવાય, એવડું નેમથી પૂરું કેમ થાય; માટે પરણ્યાની
 પાડે છે નાય, નારીનું પૂરું શી રીતે થાય. ૩૯ ત્યારે લક્ષ્મીજી
 બોલ્યાં પટરાણી, દિયરના મનની વાતો મેં જાણી;
 તમારું વેણ માથે ધરશું, બેઠતું પૂરું અમો કરશું. ૪૦ માટે
 પરણીને અનોખમ નારી, તમારો ભાઈ દેવ મોરારી;
 બત્રીશ હજાર નારી છે જોહને, એકનો પાડ ચડશે તેહને. ૪૧
 માટે હૃદયથી ફીકર ટાળો, કાકાજી કેરું ધર અજવાળો;
 એવું સાલળી નેમ ત્યાં હસિયા, ભાભીના બોલ હૃદયમાં
 વસિયા. ૪૨ ત્યાં તો કૃષ્ણને દીધી વધાઈ, નિશ્ચયે પરણશે તમારો
 ભાઈ; ઉગ્રસેન રાજા ઘેર છે બેઠી, નામે રાજુલ ગુણની પેઠી. ૪૩
 નેમજી કેરો વિવાહ ત્યાં કીધો, શુભ લગ્નનો દિવસ
 લીધો; મંડપ મંડાવ્યા કૃષ્ણજીરાય, નેમને નિત્ય કુલેકાં
 થાય. પીડી ચોળે ને માનુની ગાય, ધવળ મંગળ અતિ
 વરતાય; તરીયાં તોરણ બાધ્યાં છે બહાર, મળી ગાય છે
 સોહાગણુ નાર. ૪૫ જન સજઈ કરે ત્યાં સારી, હલબલ
 કરે ત્યાં દેવ મોરારી; વહુવારુ વાતો કરે છે છાને, નહિ
 રહીએ ઘેર ને જોઈશું જાને. ૪૬ છપ્પન કરોડ જાહવનો
 સાથ, ભેગા કૃષ્ણ બલભદ્ર બ્રાત; ચડીઆ ઘોડલે મ્યાના
 અસવાર, સુખપાલ કેરો લાધે નહિ પાર. ૪૭ ગાડાં
 વેલો ને બગીચો બહુ જોડી, મ્યાના ગાડીએ જોતર્યા ધોરી;
 બેઠા જાહવ તે વેઠ વાંકડીઆ, સોવન મુગટ હીરલે જડિયા.
 ૪૮ કડાં પોંચીએ બાબુબંધ કરીઆ, શાલો ચોઢે

છે રસીઆ; છાપન કોટી તો ખરોખરીઆ જાણું, ખીજા
 જાનૈયા કેટલા વખાણું? ૪૯ જાનડીઓ શોભે બાલુકે વેષે,
 વિવેકે મોતી પરોવે કેશે; સોળ શણગાર ધરે છે અંગે,
 લટકે અલખેલી ચાલે ઉમંગે. ૫૦ લીલાંવટ ટીલી દામણી
 ચળકે; જેમ વીજળી વાદળે ઝળકે; ચંદ્રવદની મૃગાં જો
 નેની; સિંહલકી જેહની નાગસી વેણી. ૫૧ રથમાં ખેસી
 બાળક ધવરાવે, ખીજી પોતાનું ચીર સમરાવે; એમ અનુક્રમે
 નારી છે ઝાઝી, ગાય ગીત ને થાય છે રાજી. પર કોઈ
 કહે ધન્ય રાજીલ અવતાર, નેમ સરીખો પામી ભરથાર;
 કોઈ કહે પુણ્ય નેમનું ભારી, તે કી મળી છે રાજીલ
 નારી. પર એમ અન્યોન્ય વાદ વદે છે, મોઢાં મલકાવી
 વાતો કરે છે; કોઈ કહે અમે જઈશું વહેલી, બળદને ઘી
 પાઈશું પહેલી. ૫૪ કોઈ કહે અમારા બળદ છે ભારી;
 પહેંચી ન શકે દેવ મોરારી; એવી વાતોના ગપોડા ચાલે,
 પોતપોતાના મગનમાં મહાલે. ૫૫ બહોતેર કળાને બુદ્ધિ
 વિશાળ, નેમજી નાહીને ધરે શણગાર; પહેર્યા ખીતામ્બર
 જરકશી જામા, પાસે ઊભા છે નેમના મામા. ૫૬ માથે
 મુગટ તે હીરલે જડિયો, બહુ મુલો એ કસબનો ઘડીઓ;
 ભારે કુંડલ બહુમુલાં મોતી, શહેરની નારી નેમને જોતી.
 ૫૭ કંઠે નવસરો મોતીનો હાર; બાંધ્યા બાજુબંધ નવ
 લાગી વાર; દશે આંગળીએ વેઠ ને વીંટી, ઝીણી દિસે છે
 સોનેરી લીંટી. ૫૮ હીરા બહુ જડીઆ પાણીના તાજ, કડાં
 સાંકળાં પહેરે વરરાજ; મોતીનો તોરો મુગટમાં ઝળકે, બહુ
 તેજથી કલગી ચળકે. ૫૯ રાધાએ આવીને આંખડી આંજી.

ખહુ ડાહી છે નવ જાય ભાંજી; કુમકુમનું ટીલું કીધું છે ભાલે,
 ટપકું કરતુરી કેરું છે ગાલે. ૬૦ પાન સોપારી શ્રીફળ
 બેડે, ભરી પોસ ને ચડીઆ વરઘોડે; ચડી વરઘોડો ચઉટામાં
 આવે, નગરની નારી મોતીએ વધાવે. ૬૧ વાજાં વાગે ને
 નાટારંભ થાય, નેમ વિવેકી તોરણ જાય; ધુસળ મુસળ ને
 રવઈએ લાવ્યા, પોંખવા કારણ સાસુજી આવ્યાં. ૬૨ દેવ
 વિમાને જીવે છે ચડી, નેમ નહિ પરણે જાશે આ ઘડી;
 એવામાં કીધો પશુએ પોકાર, સાંભળો અરજી નેમ દયાળ.
 ૬૩ તમે પરણશો ચતુર સુબાણ. પરભાતે જાશે પશુન.
 પ્રાણ; માટે દયાળુ દયા મનમાં દાખો, આજ અમોને જીવતા
 રાખો. ૬૪ એવો પશુઓનો સુણી પોકાર છોડાવ્યાં પશુઓ
 નેમ દયાળ; પાછા તો ફરિયા પરણ્યા જ નહિ, કુંવારી કન્યા
 રાજીલ રહી. ૬૪ રાજીલ કહે છે ન સિદ્ધાં કાજ, દુશ્મન
 થયાં છે પશુઓ આજ; સાંભળો સર્વે રાજીલ કહે છે,
 હરણીને તિહાં ઓલભો દે છે. ૬૬ ચંદ્રમાને તેં લંછન
 લગાડ્યું, સીતાનું તેં તો હરણ કરાવ્યું; મારી વેળા તો
 ક્યાંથી જાગી, નજર આગળથી જાને તું ભાગી. ૬૮ કરે
 વિલાપ રાજીલ રાણી, કર્મની ગતિ મેં તો ન જાણી; આઠ
 ભવની પ્રીતિને ઠેલી, નવમે ભવ કુંવારી મેલી. ૬૮ એવું
 નવ કરીએ નેમ નગીના, જાણું છું મન રંગના ભીના;
 તમારા ભાઈએ રણમાં રજાવાવી, તેં તો નારી ઠેકાણે લાવી.
 ૬૯ તમે કુલતણો રાખો છો ધારો, આ ફેરે આવ્યો
 તમારો વારો; વરઘોડે ચડી મોટો જશ લીધો, પાછાં વળીને
 ફરેતો કીધો. ૭૦ આંખો અંજલી પીઠી ચોળાવી, વરઘોડે

ચડતાં શરમ ન આવી; મોટે ઉપાડે જન બનાવી, લાલી-
 એ પાસે ગાણું ગવરાવી. ૭૧ એવા ઠાઠથી સર્વને લાબ્યા,
 સ્ત્રી પુરુષને લલા લમાબ્યા ચાનક લાગે તો પાછેરા
 કરજો, શુભ કારજ મારું એ કરજો. ૭૨ પાછા ન વળીઆ
 એક જ ધ્યાન, દેવા માંડ્યું તિહાં વરસી જ દાન; દાન
 દઈને વિચાર કીધ, શ્રાવણ સુદી છઠતું મહૂરત લીધ. ૭૩
 દીક્ષા લીધી ત્યાં ન લાગી વાર, સાથે મુનિવર એક હજાર;
 ગિરનારે જઈને કારજ કીધું, પંચાવનમે દિન કેવલ
 લીધું. ૭૪ પામ્યા વધાઈ રાજુદ રાણી, પીવા ન રહ્યાં ચાંગળું
 પાણી; નેમને જઈ ચરણે લાગી, પીયુજ પાસે મોજ
 ત્યાં માગી; ૭૫ આપો કેવલ તમારી કહાણું, શુકન જોવાને નહિ
 જાવું; દીક્ષા લઈને કારજ કીધું, ઝટપટ પોતે કેવલ
 લીધું. ૭૬ મળ્યું અખંડ એવાતણ રાજ, ગયાં શિવસુદરી
 જોવાને કાજ; સુદિની આઠમ અષાઠ ધારી, નેમજી
 વરિયા શિવવધુ નારી. ૭૭ નેમ રાજુદની અખંડ ગતિ, વણું ન
 કેમ થાયે મારી જ વતી; યચાર્થ કહું બુદ્ધિ પ્રમાણે,
 એઉનાં સુખ તે કેવલી જાણે. ૭૮ ગારો લણશે ને જે કોઈ
 સાંભળશે, તેના મનોરથ પૂરા એ કરશે; સિદ્ધતું ધ્યાન હૃદયે
 જે ધરશે, તે તો શિવવધુ નિશ્ચય વરશે. ૭૯ સંવત ઓગ-
 ણીસ શ્રાવણ માસ, વદની પાંચમનો દિવસ ખાસ, વાર
 શુક ને ચોંધીયું સારું, પ્રસન્ન થયું મનડું મારું. ગામ ગામ-
 ડાના રાજ રામસિંગ, કીધો શલોકો મનને ઉછરંગ; મહા-
 જનના ભાવથી મેં કીધા, વાંચી શલોકો મોટો જશ લીધો.
 ૮૧ દેશ ગુજરાત રેવાસી જાણે, વિશા શરમાલી નાત

પ્રમાણો; પ્રભુની કૃપાથી નવનીધી થાય, ખેડ કર જોડી સુર-
શશી ગાય. ૮૨ નામે દેવચંદ પણ સુરશશી કહીએ, ખેડને
અર્થ એક જ લઈએ; દેવ સૂરજ ને ચંદ્ર જ છે, શશી વિશેષ
વાણી હૃદયમાં વસી. ૮૪ ખ્યાસી કડીથી પૂરો મેં કીધો,
ગઈ ગવડાવી સુચશ લીધો. ॥ ૮૫ ॥

શ્રી નેમનાથનો શ્લોકો સપુર્ણ.

અથ શ્રી પ્રીતમદાસ કૃત સરસ ગીતા લિખ્યને.

રાગ ચલતી.

ગુરુનું ધ્યાન ધરી, હરિ ગુણ ગાઈશું;
પ્રીતે સરસપ્રેમની કથા, પ્રેમીને પાઈશું. ૧
આગેજન અનેક ધ્યા, વાણી વિસ્તાર છે.
લીલારસ સિંધુ સદા, અનંત અપાર છે. ૨
ઝીલ્યાં જન મુક્ત થઈ અમે અભિલાષમાં;
તેણે રસ પુરણ પીધા છકયા તેની છાકમાં; ૩
યથા મતિ જેવી જેની તેવી તે આચર્યા,
ભજ્યા જે ભક્તિ ભાવે, તેઓ નિશ્ચે તર્યા. ૪
આધવજીના માન, માટે વિચાર્યું શ્રીકૃષ્ણજી;
એને વ્રજ મોકલું વેગે, પોતે કર્યું પ્રશ્નજી. ૫
માતાને પુત્ર પ્રીય, પૂઠે ફરે ન્યાળવા;
ઉપાય અકેક કરે, રોગને ટાળવા. ૬
એવા જન હરિને વહાલા, બાળવે જોઈને;
જરા અભિમાન આવે, નાખે વિષ ધોઈને. ૭

ઓધવ એક અમારી, ચિત્તે ધરો વાતડી;
 તૃંદાવન રાસ રમ્યા, શરદની રાતડી. ૮
 તે સુખ સાંભરે, મુને તમને શું કહું;
 બાણે તે વ્રજની નારી, મન સમજી રહું. ૯
 ગોપીજન આત્મા મારો, નિશ્ચિન નવ વિસરે,
 મુજને મળવા માટે, સહુ સુના ફરે. ૧૦
 તેને જ્ઞાન કરી, ઘણું સમજાવજો;
 સહુના સંદેહ ટળે, એવું કરી આવજો. ૧૧
 મારા માતતાત કહીએ, જસોદા નંદજી;
 તેણે બહુ લાડ લડાવિયાં, અતિ આનંદજી. ૧૨
 વ્રજજન સહુ સ્નેહી, ચિત્તમાં ચાહ્ય છે;
 અમો જે દિન આવ્યા, ખુશી તે થાય છે. ૧૩
 આવ્યા અમો અવશ્ય કરી, ફરી ગયાં નહિ;
 વિયોગ પીડા પામે. સુખ આપો સહી, ૧૪
 મુગટ કુંડલ માળા, આભૂષણ અંગના;
 નિજ રથ બેસવા આપ્યો, ચેનશ્રીરંગના. ૧૫

સાખી—ઓધવને આપી, આજ્ઞા વેગે કર્યો વ્રજ પરવેશ,
 પ્રેમ સ્નેહી સુંદરી, તેને જઈ આપ્યો ઉપદેશ,
 તમો સરવ જ્ઞાનસિદ્ધ છે, જ્ઞાન વાણ પરમાણુ,
 પરમોદો વ્રજ જીવંતી ઓધવ ચતુર સુખજી.
 વિશ્રામ—ઓધવે આજ્ઞા માગી, રથે બેઠા જઈ;
 વેગે વ્રજ પંથે પડ્યા, જોવાની ઇચ્છા થઈ. ૧
 સંધ્યા સમે સુરભીસંગ, સુખે ત્યાં આવીઆ,
 જસોદાએ દીઠા જ્યારે, લલા મન લાવીઆ. ૨

સકટાસુર અસુર એવો આઠ્યો ખારણે;
 અમે તો કાંઈ ના જાણ્યું, પોઢાડયા પારણે. ૧૫
 તેના પદ પ્રહારે કરી, પ્રાણ હેલામાં હણ્યા;
 બગાસુર આદિ દઇત્ય, પાળી પ્રલયે કર્યા. ૧૬
 મને ગગાચાર્યે કહ્યું, તે તો સર્વે થયું,
 માયાના આવરણ માટે, અમારું કંઈ ન મળ્યું. ૧૭
 એક વાર નેત્ર નીરખું કેશવ રામને,
 કહીએ કૃતાર્થ કરો, ગોકુળ ગામને. ૧૮
 એમ કહી આશા ભરી, આંસુડાં આવીઆ;
 અમે તપ ઓછાં કીધાં, છીએ કળપાતીઆ. ૧૯
 ઓધવ કહે એમ ન કીજે, તમે તો જાણ છો;
 એ તો હરિ અંતરજામી, તેહના પ્રાણ છો. ૨૦
 તમારા ભાગ્ય લાંબાં, પુન્યનો પાર નહિ,
 તમે તો નેણે નીરખી, લીલા અવતારની. ૨૧

સાખી—પરસ્પર ગોષ્ઠી કરી, ઓધવ ને નંદરાય.
 હરિના ગુણ સંભારીને, પરમેશ્વરે મન થાય.
 કૃષ્ણ કયા આનંદમય સુધા સિંધુ રસશિર,
 પ્રેમ પુનિત જે પામશે, ક્રિયા કૃષ્ણ જ ઉરધીર.

વિશ્રામ—સૂક્ષ્મ રજની રહી, વીતી ગઈ વાતમાં,
 જાગી સહુ જક્તીજન, મન પ્રભુ નાથમાં. ૧
 મહી વલોવા લાગી, સરવે સુંદરી,
 ગોપી ગુણ ગાન કરે, રસ ભાવે ભરી. ૨
 રાગ સોરંગી કરી, ભૈરવી ભાસમાં,
 કેકીત્ર કંઠે સુંદર, પૂરે અભિલાષમાં. ૩

જાએ સ્વરે ઉચરે એવું આનંદે ગાઈને,
 અહો કૃષ્ણ બાળા સ્નેહી, કેમ ગયા વાહીને. ૪
 નૌતમ નાદ તણી શબ્દ ધૂન થાય છે,
 ઓધવ આનંદ પામ્યાં જમુના જાય છે. ૫
 આવીઆ રતીતનયા તીરે સુખ પામ્યા ઘણું,
 તનમન રંજન કરી, ધ્યાન હરિ તણું. ૬
 સખી એક સદન થકી, બારણે નીસરી,
 રથ નંદ દ્વારે દીઠો, જોયું જુકતે કરી. ૭
 અકુર આંખ્યા હતા, આવો રથ લઈને,
 સુખ સઘળું મટયું ગયાં દુઃખ દેઈને. ૮
 રથ શા અર્થે આંખ્યો, વળી શું વિસરિયું,
 જીવનપ્રાણ જાતા, પછી શું ઉગરિયું. ૯
 અન્યોઅન્ય વાત જાણી, આવી સહુ સુંદરી,
 પ્રીતે જશોદાને પૂછે, આંખ્યા શું શ્રી હરિ. ૧૦
 એટલે ઓધવ આંખ્યા, યમુના નાઈને,
 હરિના જન જાણી નમ્યા શરણે ધાઈને. ૧૧
 જેવા જુગદીશ કહીએ, એવા જન એહનાં,
 રૂપ ગુણ વરણ એવાં શોભા વિદેહના. ૧૨
 મસ્તક મુગટ સોહીએ, તેજ ઘણું તે તણું,
 તિલક કેસર કેરું, સુંદર સોહામણું. ૧૩
 જગમગ ઝળકી રહ્યા, કુંડળ કાનમાં.
 નેત્રદલ કમળ જેવાં લાગી પલ ધ્યાનમાં. ૧૪
 પ્રકુલિત મુખ, શરદ કેરો શશી,
 નિરંતર એક હરિ રહ્યો હૃદયે વસી. ૧૫

ઉર અંતર ઝોપે, માળા મુક્તા તણી,
 પીતાંબર અંગ ધર્યા, શોભા દિસે ઘણી. ૧૬
 ભુજે ભલા ભૂષણે ધર્યા, રૂઢ કરી રાજે છે,
 ભેઈ પદ જુગલે છબી મનમથ લાજે છે. ૧૭
 ગોપી કહે ભલે આવ્યા સખા છો શામના
 લોક બહુ લાંઠ કહીએ ગોકુળ ગામના. ૧૮
 મુખે તો મીઠું બોલે મેલ ઘણો મનમાં
 જુઓ અમે સંગ કર્યો મેલ્યા મહાવનમાં. ૧૯

સાગી-ઓધવ કહે અમો આવીઆ નિશાની ગમી એક
 મહારાજે મુને મોકલ્યો દેવા જ્ઞાન વિવેક.
 શોક ન ધરશે સુંદરી પ્રભુ સદા તમ પાસ
 ઉદ્ધવ ભાવને પરહરે રાખો દઢ વિશ્વાસ..

ચિશ્રામ-મને શ્રીકૃષ્ણે કહ્યું કહ્યું તે કામની;
 બ્રાંતી મને મનની ભાગે ભજો હરિ ભામની. ૧
 હરિના હેતુ છો તમે સહુ તારુણી;
 નિરમલ જ્ઞાન ગ્રહો તજો વિષ વારુણી. ૨
 કૃષ્ણ ઉદક જેવો આ સંસાર છે;
 તેમાં એક તત્ત્વ છે, મોટું સમજણ સાર છે. ૩
 જેને તેને તપાસ્યું, સંદેહ તેના ટળ્યા;
 પ્રણવ ધ્યાન ધરી, ભાવે હરિમાં ભળ્યા. ૪
 નિરંજન વેદ ગાયો, તે તો ઘટમાં વસો;
 એક દષ્ટે જોશે જ્યારે, ત્યારે લુપ્તધાઈ જશે. ૫
 ભિન્ન ભાવ ભાંગશે જ્યારે, અક્ષને ભાળશે;
 આત્મા અખંડ એવો, નિરંતર ન્યાળશે. ૬

મોટા મુનિ જોગ સાધે, એહને પામવા;
 દેહનું દમન કરે; લવ દુઃખ વામવા. ૭
 સંસાર સુલભ હોયે શાંત તપ આચરે;
 સુખ સમૃદ્ધિ મેલી, શીદને નીસરે. ૮
 જેને વૈરાગ્ય વ્યાપ્યો, સહુ મૂકી ગયા;
 ગૃહ અંધ કુપ તજી જપી વનમાં રહ્યા. ૯
 મોટા મોટા રાજ, તજી ગયા તપ સાધવા;
 શિવ સ્મશાન સેવે, એને આરાધવા. ૧૦
 ઋષિ આકાશી આવે, વઢ વનમાં વસી;
 આત્માનું સાધન કરે, પડટે મહાદશા કહી. ૧૧
 માયાનો સંગ મૂકી મળ્યા તે મહા વને;
 ભાવે હરિને ભેટ્યા, ભુલ્યા દેહ ભાનને. ૧૨
 એવો ઉપદેશ અમારો, માનશે માનુની;
 ત્યારે તન માંહી થશે, ભાળ લગવાનની ૧૩
 પળમાં પ્રગટ થાશે બ્રાન્તિ સહુ ભાંગશે;
 નિઃસ્વરૂપ થાશે સાથે, જ્યારે લેહ લાગશે. ૧૪
 અજપા અપ થાય, બુઝો તે સાંખીને;
 હર્ષ ને શોક સર્વે, દીયો ઉર નાંખીને. ૧૫
 સાખી-નિઃ સ્વરૂપ જ્યારે જડે થાય કલ્પના નશા;
 જેને હૈડે ખોલતા, તે પોતાને પાસ.
 ઓધવ કહે સહુ સાંભળો ચતુરા ચતુર સુબલ;
 પ્રતીત ન આવે પ્રેમદા, તો પૂછો વેદ પુરાણ.
 વિશ્રામ-પછી વ્રજ બાળ બોલે રીસ અમને ચડે
 અમે તો બુવતી જન, એવું કેમ આવડે. ૧

- તમે જે જોગ કહ્યો, તમારા કામનો;
અમારો પેંઠો ન્યારો, ગોકુળ ગામનો. ૨
- અરજ એક અમારી, ઓધવ સાંભળો;
અમારા મનમાં વસ્યો, સુંદર શામળો. ૩
- અમે તો નીહાળ્યો, નટવર નાથને;
એણે તો મોહની લગાડી, સહુ વૃજ સાથને. ૪
- ધુતારામાં ધુર્ત વિદ્યા મુખે શું વખાણીએ;
એવાં અનેક ચરિત્ર અમે સૌ જાણીએ. ૫
- જશોદા મારવા લાગે, ક્રોધ કરી ઘણો;
ત્યારે નાસીને આવે, ભુવન અમ તણો. ૬
- કહેશે કોઈ રાખશે મુને, મુખે એવું લણે;
એને તો ઘરમાં ઘાલી, અમે રેતા ખારણે. ૭
- ભવન ભીતર પેસી, ઉદમ એવા કરે;
મહીના માટ ફેાડી, માખણ મુખમાં ધરે. ૮
- અમે જ્યારે આવીએ પાસે, નાસીને નીસરે;
એણે એવાં કામ કર્યાં, કહો કેમ વીસરે. ૯
- વચ્છનાં પુચ્છ ગ્રહી, ઉઠાડે આમળી;
ખળે ખાળક જગાડે, ઘોંચે અંગે આંગળી. ૧૦
- એને ડરે ઊંચું કોઈ, મૂકીએ સહુ સખી;
જનવર ઉપર ચડી, પાડે ત્યાં થકી. ૧૧
- એકવાર એમ વિચારિયું, ખાંધુ કર સાધને;
લઈને જઈ દેખાડું, જશોદા માઈને. ૧૨
- એમ માખણ ખાતાં, ગ્રહ્યા ગોવિંદને;
હવે ક્યાં નાસીને જશો, કહ્યું કૃષ્ણ ચંદને. ૧૩

તાણી બે હાથ બાંધ્યા, ચાલી ચોપે કરી;
 ઉપર ચીર ઓઢાડયું, હીંડે હરખે ભરી. ૧૪
 નંદરાણી માનતા નહોતાં, જુઓ આ બાળને.
 ભુવનમાં માખણ ખાતા ગ્રહ્યા ગોપાળને. ૧૫
 ઉપરથી અળગું દીધું, અમર અમ ઓઢવા લાણું;
 જુવે ત્યાં બાળ પોતાનું લજ્યા પામી ઘણું. ૧૬
 નંદ ભુવનમાંથી, દીઠા હરિ આવતા;
 જોતાં જૂઠી પડી, સુંદરી સર્વથા. ૧૭
 અમથી આળ ચડાવો, શા માટે સુંદરી;
 જુવતીનું જોર ન ચાલે, હેતે હર્યા શ્રીહરિ ૧૮
 એવા હરિ આનંદરૂપી, અમો જે દીઠડાં;
 બીજા અનેક ઉપાય, લાગે કેમ મીઠડા. ૧૯
 જે જે સુખ અમને આપ્યાં, દુર્લભ તે દેવને;
 બીજું શું ધ્યાન ધરીએ, તજી અશ્વમેવને. ૨૦

સાખી—પ્રગટ રૂપ નરસિંહ છબી, સુંદર વર ઘનશ્યામ;
 તે શું મન અટકી રહ્યું, ક્ષણું ન લહે વિશ્રામ;
 નાગર નવલ કીશોર, શું, બાંધી પૂરણ પ્રીત;
 અવર વાત ભાવે નહિ, એહી અમારી રીત.

વિશ્રામ—ઓધવ કહે અખળા તમે, એ તો સાચું કહ્યું;
 એ તો અકકલ રૂપ, સહુ ઘટમાં રહ્યું. ૧
 બોલે તે બીજે નહિ, તમમાં તે જ છે;
 વિશ્વમાં વ્યાપી રહ્યો, અખંડિત એ જ છે. ૨
 તે તો ભરપૂર ભર્યો, પંચ બ્રહ્માંડમાં;
 જેમ રવિ જુજવો દિસે, ભાસે બહુ ભાંડમાં. ૩

એક અનેક રૂપે, બહુ વીધી બોલતો;
 વિવિધ વેશ ધરી, દિસે બહુ ડાલતો. ૪
 મિત્રમિત્ર ભૂષણ બન્યાં, કુંદત એક છે;
 નામને રૂપ ન્યારાં, જોયામાં વિવેક છે. ૫
 એક સુત્ર ભાસે જોતાં, તેવા પટતંત્ર છે;
 સાગર અગાધનું' ડાલરી અનંત છે. ૬
 અવનિ એક રૂપે, બીજાં બહુ પાત્ર છે;
 અગણું લોષ્ટ કરે, સુનાં સહસ્ર છે ૭
 જેમ કોઈ સાકર કેરી, બહુ મીઠાઈ કરે;
 સર્વે સાકર જાણે, બીજું નવ નિસરે ૮
 સુરભી સ્વરૂપ ઘણાં, વર્ણુ વિચિત્ર છે.
 તેનું પય એક રંગ, પરમ પવિત્ર છે. ૯
 એમ તમે આત્મા જાણે અરૂપી એક છે;
 ઉત્તમ ને મધ્યમ, એ તો હીઠામાં દેહ છે. ૧૦
 કાષ્ટમાં અગ્નિ દિસે, એમ અવિનાશ છે;
 પાણીમાં લીલ દિસે, એ જ ભિનાશ તે ૧૧
 કસ્તુરી મૃગમાં વસે, જોતાં વનમાં ફરે;
 પ્રેમ પાસેથી આવે, ભૂલે ભટકી મરે. ૧૨
 એમ સકળ સંસારમાં, વસે હરિ ભરપૂર
 જીવ દશા માટે નહિ તેથી દેખે દૂર. ૧૩
 યથારથે જાણ્યા વિના, જીવ દશા નવ જાય;
 ત્યાં લગી ઉપજે કલ્પના, અજ્ઞાને અથડાય. ૧૪
 પછી વૃજ ગોપી વદે, ઓધવ ચિત્ત ધરે;
 તમે તો એમ કહ્યું, હરિ સાંભરે ખરો. ૧૫

ત્યારે કોણ પીડા પામે, કોણ જન્મે મરે;
 એ તો કાંઈ અચરત મોટું, સંદેહ કેમ નિસરે. ૧૬
 ત્યારે શું લુપ્ત ન પામે, જીવ સંસારના;
 શામાટે દુઃખ પમાડે, જન્મ કિરતારના. ૧૭
 પ્રાણીચારે ખાણના કૃષ્ણ જેવા શું નથી?
 ખરેખરી વાત કરી, શોય ન લેલે રતી. ૧૮
 અમારે અંત બીજું, ચિત આવે નહિ;
 સુંદર સ્વરૂપ વિના, મન ભાવે નહિ. ૧૯
 સરોવર સરિતા, બહુ ભર્યો સઘળે સિંધુ
 ચાતક ચાંચ ન બોળે, પીયે પડતું જિંદુ. ૨૦
 સાગરમાં છીપ રહે, જાંડી એકાંત શું;
 જરા જળ હોદે નહિ, પ્રીત રસ સ્વાતશું; ૨૧
 જળ વિના દાહુર જીવે, મીન તો જાયે મરી;
 પ્રાણ ગયે પ્રીત ન છુટે; ટેક તેની ખરી. ૨૨
 એવી છે ટેક અમારે, અબળાં સાથને
 તનમન સરવે સોંપ્યું, નટવર નાથને. ૨૩
 પ્રીતની રીત છે ન્યારી, નથી તે પુરાણમાં
 પ્રીછે કોઈ પ્રેમી જન, વધ્યો રસ ખાણમાં. ૨૪
 અમો એન: વિયોગે કરી, સહુ સુનો ફરીએ
 મન તો મોહન પાસે, સાધન શું કરીએ? ૨૫
 હતું મન એક અમારે, તે તો હરિએ હર્યું
 અયું રસ રૂપ માંડી, પુની નવ એસર્યું. ૨૬
 એધવજી પ્રેમની પીડા, હશે તે બહુશે
 વિત્યા વિના વેદ કોઈ કેમ માનશે.

સાખી—ઓધવ અમો દુખીઆ થયાં દીધો છખીલે છેહ
 પહેલી પ્રીત વધારીને પછી પરહયાં તેહ.
 વિશ્વાસીને વાઇને ઘાત કરે કેા કુણ
 વળી વચન એવું કહાવિયું દાઝયા ઉપર લુણ

વિશ્રામ—ઓધવ આવડું અમો પ્રથમ નવ લહું
 કેને કહીએ મુખમાં દાઝયાં મન સમજી રહું ૧
 એમ લોકલાજ તજી ભાવે એને ભજયાં
 તોય તરછોડી નાંખ્યા તુચ્છ કરી તજયાં ૨
 હવે હરિ શીદને આવે સગપણુ ગયું
 મધુપુર રાજ મળ્યું વૃજ વેરી થયું ૩
 વળી વિવેકે મળી કંસ દાસી કુખળ
 તેનો સંગ કર્યો ભલા જુગમાં ભજયા. ૪
 નવા નવા ખ્યાલ કરી વજમાં ખેલતાં
 અધ્યક્ષ અખળા કેરો, સંગ ન મેલતાં. ૫
 એક સમે ઝીલવા બેઠા, હરિ હેરે પડયા;
 ચતુરાના ચીર, ચોરી કદમે જઈ ચડયા. ૬
 બેયું જ્યારે જીવતી જને, દીઠા દીનાનાથને;
 મનમાં લજ્જા આવી, સહુ સખી સાથને. ૭
 હસી હરિ બોલ્યા એવું, આવ્યો દાવ અમતભો;
 કેમ તમે નમ્ર નાયા, દોષ ઉપજે ઘણો. ૮
 વરુણ તરુણ તણી, મરજાદ નવ ગણી;
 માટે અપરાધ કર્યો, અનીતિ એ ઘણી. ૯
 તમે સહુ જીવતી જન, જળથી નીસરો;
 રવિની સામા રહી, સત પ્રણામ કરો. ૧૦

પછી પટકુળ આપું, પેરીને પરહરો;
 વનિતાએ મન વિચાર્યું; કૃષ્ણ કહે તેં કરો. ૧૧
 મનમાં લજ્જા ધરી; નારી સહુ નીસરી;
 સત પ્રભામ કરી સૂર્ય સામા સુંદરી. ૧૨
 પછી સહુને અમર આખ્યાં અબળાએ અંગ ધર્યા;
 એનાં ચરિત્ર એવાં, કહે કહેવાં ક્યાં. ૧૩

સાખી-અનેક ચરિત્ર એવાં કર્યા, કોઈ ન પામે પાર;
 ગોકુલમાં લીલા કરી દિનબાવન વરસ અગિયાર.
 વિવિધ વિઘ્નથી ઉગારિયા વ્રજ જન બહુવાર;
 જે જે અસુર આવીઆ, તેનો કર્યો સંહાર.

વિશ્રામ-જમતા અરજુન હતા, નંદના ચોકમાં;
 તેનો ઉદ્ધાર કર્યો, ગયો સુર લોકમાં. ૧
 અઘાસુર અસુર એવો, છાનો છુપી રહ્યો;
 મારગમાં મુખ વીકાસી, સર્વે ને ગળી ગયો. ૨
 પછી શ્રીકૃષ્ણે તેને સારી શિક્ષા કરી;
 સુખે સુરલોક ગયો, ન આવ્યો પાછો ફરી ૩
 બગાસુર આવી બેઠો, કયે સત મંદને;
 જીવન જળ પીવા ગયા, ગળ્યા ગોવિંદને. ૪
 ઉદરમાં અગ્નિ ઊડી, કેમ રાખી શકે;
 ચંચ ગ્રહી ચીરી નાંખ્યો પૃથવી વિશે. ૫
 વછાસુર વૃષભ થઈ ને, આવ્યો કપટે કરી;
 તેને પગ સાઈ પટકયો, મૂઢ ગયો મરી. ૬
 એક સમે ધેન ચરાવે, જમના તીરમાં;
 ભાવે હરિ જન ભોજન કરે, સહુ આહીરમાં. ૭

એવે સમે અ જ આઠ્યા અંતરિક્ષથી ઊભા રહ્યા;
 જોઈને વિરમે પામ્યા, તે તો દેખી રહ્યા. ૮
 વિરંચીએ મન વિચાર્યું, વચ્છ હવડે હરું;
 પછી પ્રભુતાઈ લેવા, સંદેહ જોટો કરું. ૯
 માયાનો પડદો નાખી લોપ કર્યા ગોપ ગઉ;
 આતુરમાં જોવા આઠ્યા, હરિના સખી સહુ, ૧૦
 ખેસો વૃજ ખાળ સહુ, એવું ખોલ્યા હરિ;
 મંડળની ભુક્તિ આવી, પાછી ન આવે ફરી. ૧૧
 એમ કહી ચોપે ચાલ્યા, કર કેડે ગ્રહી,
 જોયાં બહુ ભુકતે ફરી, વચ્છ દીકાં નહિ. ૧૨
 જ્યારે વચ્છ નજરે ન આઠ્યાં પ્રભુજી પાછા ફર્યા;
 માયાપેટ ઉપર નાખી, પાછા પેદા કર્યા. ૧૩
 વચ્છને ગ્વાલ સહુ, રૂપ તેવાં ધર્યા;
 જે દેખી સર્વેના મન ઠર્યા, ૧૪
 એમ ખટ માસ વિત્યા, બ્રહ્માએ ભાગિયું;
 ચત્રભૂજ ગ્વાલ સહુ, એવું જ્યારે ન્યાગિયું. ૧૫
 અજ આવી પાય પડયા, નેહ નંદલાલને;
 અમે તો સમર્થ નથી જોવા તમ ખ્યાલને. ૧૬
 અમે અભિમાની એવાં, તમને નવ લહ્યા;
 હવે હરિ ક્ષમા કરો, જે જે અવનીમાં થયા. ૧૭
 તમે છો કરુણાસિંધુ, કૃપા કીજો મને;
 કર જોડાવીને કરી, વાતુ ચતુરાનને. ૧૮
 પછી પ્રભુ પ્રસન્ન થયા સંદેહ સર્વ પરહર્યા;
 અ જ નિજ ધામ જાઓ, સુખે સૃષ્ટિ કરો. ૧૯

પછી ગુણ ગાન કરી, રૂપ હૃદય ધરી;
 બ્રહ્મા બ્રહ્મસદન ગયા, ચિત ચેત્યા હરિ. ૨૦
 એવા કૃષ્ણ કરુણાસિંધુ, અમો જે નાણીએ;
 કહો કેમ અવર બીજા ચિતમાં આણીએ. ૨૧

સાખી—ચિત રિત ચોર્યું અમતણું, આપ્યું સુખ અપાર;
 નિત્ય નૌતમ લીલા કરી, વૃજમાં નંદકુમાર.
 કમળ નયન શ્રીકૃષ્ણજી કોટી કામ છળી અંગ;
 જેને સમરતાં સ્નેહથી, આવે યાદ પ્રસંગ.

વિશ્રામ—પછી વૃજવાસી સહુ ઇંદ્ર ઓછવ કરે;
 મનમાં મળવા કેરી, સહુ શંકા ધરે. ૧
 ઘરડા ગોપ આવીઆ, નંદને બારણે;
 સહુ સામગ્રી લાવ્યા, પ્રભુને કારણે. ૨
 પ્રભુ નંદ સામે આવ્યા, પૂછે બહુ પ્રીતશું;
 કેવી તમે પૂજા કરો, આવી આડી રીતશું. ૩
 નંદ કહે ઇંદ્ર કેરી, સહુ સેવા કરે;
 એના પ્રેર્યા પ્રજન આવે સુખે સુરભી ચરે. ૪
 પછી શ્રીકૃષ્ણ કહે સાંભળો તાતજી:
 સુરપતિ શું કરશે, અમારે હાથજી. ૫
 મદા સમીપ રહે સંકટ સર્વે કાપશે;
 ચાલો ગિરિ પાછળ જન્મીએ એ ઇચ્છા ફળ આપશે. ૬
 વૃજ જને વાત માની કૃષ્ણ કહે તે ખરી;
 સહુ ગિરિ પાછળ ગયા, પ્રેમે પૂજા કરી. ૭
 અન્નના કોટ કર્યા સર્વે વીધી આણીને;
 પરવતે રૂપ પ્રકાશ્યું જીવન નાણીને. ૮

ઉપર સ્વરૂપ થયું અષ્ટ ભુજ તણું;
 વજ્ર જને દર્શન કર્યું સુખ પામ્યા ઘણું. ૯
 સહસ્ર ભુજ સાથે કાઢ્યા, આરોગ્યા અન્નને;
 પછી પ્રસાદ આપ્યો સહુ વજ્ર જનને. ૧૦
 ગિરિ પૂજી ઘેર વળ્યા ઉલટ અતિ ઘણો;
 સુરપતિએવાત બાણીએછવ ભાગ્યો આપણો. ૧૧
 ખારે ત્યાં મેઘ બોલાવી, ઇંદ્રે આજ્ઞા કરી;
 બાણો જળ વૃષ્ટી કરો વૃજપર આકરી. ૧૨
 ગગન ઘટા થઈ ઘન ઘેરી ગરજના,
 વ્યાકુળ લોક થયાં સહુ કોઈ વ્રજનાં. ૧૩
 હસ્તી સમાન, પડે મોટી જળધારા બહુ;
 ધાઈ પ્રભુ પાસે આવ્યા વૃજવાસી સહુ. ૧૪
 આ તે હરિ શું થયું ઇંદ્રે કોપ્યો સહી;
 અતિ બહુ વૃષ્ટી ધાએ જળનો પાર નહિ. ૧૫
 ગોપનાં વચન સુણી, વળતા વહાલો વઢે;
 એનું અભિમાન હરો, એવું સહુ કહે. ૧૬
 કૃષ્ણે ગોવર્ધન ધાર્યો તે સમે;
 ગોપ ગોપી સહુ અંદર સમે. ૧૭
 કાળી નાગ નાથવા વિચાર કરી;
 યમુનામાં કૂદ્યા ત્યાં તો શ્રીહરિ. ૧૮
 નાગને નાથ્યો પ્રભુજીએ ત્યાંય;
 નાગણીઓ મનથી બહુ અકળાય. ૧૯
 તમે દયાળુ છો જગદાધાર;
 અમને આપો એવાતણ નિરધાર. ૨૦

એવી બહુ સ્તુતિ કરી હૃદય રીઝયા હરિ;
 તેને અભયદાન આપ્યું બહુ કરુણા કરી. ૨૧
 પછી તેને આજ્ઞા આપી મુખે એવું ભણે;
 હવે જા જમુના થકી ખેટ સાગર તણે, ૨૨
 ગરુડનો ભય નિવાર્યો જા હવે નહિ નહે;
 નાગને નિરભે કયો ચરણ પ્રતાપ વહે. ૨૩
 પછી પરિવાર લઈ પનંગ પરવર્યા;
 જમુના જળ નિર્મળ કરી ત્યાંથી નાગ નિયસ્યા. ૨૪
 પ્રાણી આનંદ પામ્યા, નીરખ્યા નાથને;
 આવી હરિ ભાવે ભેટયા અબળા સાથને. ૨૫
 અતિ બળ અકળ એવા હરિ હૃદયે વસ્યા;
 કહો કેમ ગોઠે બીજું અવર ઉપાય કશા. ૨૬

સાખી—અવર ન ગોઠે ચિતમાં જો કરે કોટી ઉપાય;
 હૃદયકમળમાં વસી રહ્યા અદા રસિક વરરાય.
 નંદ નંદશું નેહ અતિ મિષ્ટ ન વિસરે તેહ;
 નેન ચકોર વર સુંદરી ચંદ્ર ચતુર વર એહ.

વિશ્રામ—ઓપવળ ચિત અમારું પ્રભુમાં ચાંદિયું;
 એના સ્વરૂપ વિના બીજું ના ગોઠિયું. ૧
 એક સમે સુરભી જોવા નંદળ નિસર્યા;
 રસીએ રુદન કર્યું પૂઠે તે પરવર્યા. ૨
 આનંદે વ્રજમાં આવ્યા શોભા દિસે ઘણી;
 ત્યાં બ્રહ્માન સુતા આવ્યાં એ વન ભણી. ૩
 ત્યાં તેની પાસે દીઠો કુંવર કોડામણે;
 અંગરસ અનંગ છબી સાગર શોભા તણે. ૪

સખરસ રિઝયા હરિ, આત્મા અન્ન ઝોધને;
 ગુણ લક્ષણ પૂરાં, હસ્યા મન મેહિને.
 એવે થઈ નભમાં ઘટા બંધકે દામણી;
 નંદજીએ પાસ ખોલાવી ભાવે કરી ભામની. ૬
 લાડિલી જાઓ તમે લાલને લઈને;
 અમારે ભુવન સોપો શામ રંતહીને,
 તમ સુત તેડી જાઉં આનંદ શું અમો;
 સંદેહ તમે શીદને રાખો સુખે જાઓ તમો. ૮
 હરિને હાથ ગ્રહી હીડી ગજગામતિ;
 મનમાં ભાવ ધર્યા, ભેટયાનો ભામની. ૯
 અલૌકિક વ્રજ આવી કુલ્યાં તરુ તે ઘણું;
 પ્રભુજીએ રૂપ પ્રકાશ્યું ગ્રેમે પેતા તણું. ૧૦
 અખળા આનંદ પામી ઝટ ચરણે નમી;
 મનોરથ મનમાં થયાં શ્યામ સુખમાં રમી, ૧૧
 એવી લીલા અકળ એની, તારુણી અંતે લહી.
 સુર સરવે જે જે ખોલે કુસુમ વૃષ્ટિ થઈ. ૧૨
 એવું સુખ અમને આપ્યું. કહો કેને હશે;
 તે તો હરિ જોશું જ્યારે, સુખ ત્યારે થશે. ૧૩

સાખી—સુખ શાંતિ ત્યારે થશે, જ્યારે જોશું નાથ .

અમો સહુ સુના ફરીએ પ્રાણુ પ્રભુની પાસ.

આધવ એ તમે જાણેશો કેમ જીવે ભુવતી જન એહ;

આવ્યાની આશા કરી રહ્યા અમારા દેહ.

વિશ્રામ—એના બહુ બાળ ચરિત્ર સહુ ચતુર લહે;

ખીજા એણે અનેક કર્યા સહુ મોટા કહે. ૧

વ્રજ વિચિત્ર લીલા જીવને જે કરી,
 તેતો અમે અખળા જાણ્યું રહ્યા હૃદયે ધરી. ૨
 નીત નીત નવલ નેહે આંગણીએ આવતા,
 મનોહર મોરલીવાળા ભીતર ભાવતા. ૩
 સંધ્યા સમે સાદ દેતા મુરલી દોઈ ને
 વાણમાં વાટ જોતાં વલોણા વલોઈ ને. ૪
 સાકર માખણ રાખી આરોગવા આવતાં;
 સાસુડી નાણુંદી આદિ સહુ સતાવતાં. ૫
 હરિજન લોક લવે સહુ તે સાંખતા;
 મનમાં સમજી દહેતા મુખે નવ દાખતાં. ૬
 મહી વેચવાને અમે વેગે વનમાં જતાં,
 વાલાનું મુખડું જોતાં મન વ્યાકુળ થતાં. ૭
 દહીંનું દાણ લેવા મારગમાં રોકતા,
 રસની રેલ રચે વાલો વ્રજ જોખતાં. ૮
 ગોપીનું ગોરસ પીવા પ્રપંચ હરિ આદરે,
 માનનીનું મુખ જોવા ઘુંઘટ પરા કરે. ૯
 અરે તારી સુરત સારી ગોરસ મીઠું હશે,
 અમને પાશેઁ ક્યારે કારજ ત્યારે થશે. ૧૦
 કોઈના કંઠે હાર આરોપે કૂલના કરી,
 નેણ કટાક્ષે કર સાંહી મન લીએ હરી. ૧૧
 પછી નારીઓ પ્રસન થઈ દધી પાય પ્રીતશું;
 હાસ્ય વિનોદ થાય એવી રસ રીતશું. ૧૨
 અમને લાડ લડાવ્યા આનંદના ઓધમાં;
 કહો કેમ તૃપ્તિ થાયે તમારા જોખમાં.

સાખી—જોગ જુગત જોગી કરે જેણે મન વશ થાય;
 મોહન શું મન મળી રહ્યું જોગ કર્યા કેમ જાય.
 અમે રૂપ નિશ્ચે કર્યું એ રૂપ નાવે ચિત્ત;
 દીકું તે દિલમાં વસ્યું અણદીઠે શું પ્રીત.

વિશ્રામ—એક સમે ઘેન ચરાવે કૃષ્ણ બલબ્રાતજી;
 જમુના તીરે આવ્યા ત્યાં સહુ સાથજી. ૧
 તરુ મરુણી શીતળ છાયા સુંદર સોહામણી;
 કૃષ્ણ બળદેવ બેઠા ત્રટ જમુના તણી. ૨
 હરિ મુખે બોલ્યા એવું ભોજન ઇચ્છા થઈ;
 મુનિના યજ્ઞમાં અન્નને લાવો જઈ. ૩
 આપણું નામ લેજો ઘણું અન્ન આપશે;
 તમારા વચન તેઓ સ્થિર કરી સ્થાપશે. ૪
 એવી હરિએ આજ્ઞા કરી સખા સહુ પરવર્યા;
 વેદ ધૂન વિપ્ર કરે આવી ત્યાં ઊભા રહ્યા. ૫
 અમને અન્ન રારુ મોહને મોકલ્યા;
 કૃષ્ણ બળદેવ તે તો જમુના ઊભા રહ્યા. ૬
 સાંભળી સરવે બોલ્યા અમને એ નહિ ગમે;
 તમે તો સહુને મહીને આવ્યા આણે સમે. ૭
 હજી દ્વિજ જમ્યા નથી સહુ ટોળે મળી;
 તમને અન્ન કયાંથી આપે જાઓ પાછા વળી. ૮
 વાડવના વચન સુણી ગોપ પાછા વળ્યા;
 આવ્યા શ્રી કૃષ્ણ પાસે મન રીસે બાળ્યા. ૯
 કૃષ્ણ કહે રીસ શાની જ્યારે ગયા યાચવા;
 સહુના શબ્દ સુણી હૃદયમાં રાખવા. ૧૦

જાઓ રૂપિયત્ની પાસે આપણને ઓળખે;
 તે તો અન્ન આપે સહી નહિ રાખે એકે. ૧૧
 રાખો એક ચોપો ત્યાં જઈ સંભળાવિયું;
 જીવને જમુના તીર અન્ન મંગાવિયું.
 અખળા ઊઠી ધાઈ સરવે સુંદરી;
 લીધા શાક પાક બહુ સહુ ભોજન ભરી. ૧૩
 જીવતી જાતા જાણી કંથ આડો ક્યો;
 કેમ નાંદ ગોપાળ રાથે નેહ નવો કર્યો. ૧૪
 પ્રેમ પરણી કેને વાત સાચી કહે;
 નિશ્ચયે તુને નહિ જાવા દઉં અહીં આ ઊભી રહે. ૧૫
 વસ્તુને લાત મારી એવા મોટા અમો;
 એવું કુળ ઊચું અમારું તેને તારશે તમો. ૧૬
 અખળા કહે ઊંચપણું ગણે જે દેહ તણું;
 પછી તે અધમ થઈ દુઃખ પામે ઘણું. ૧૭
 બ્રહ્મજીએ લાત મારી ભલપણું શું થયું;
 તમને સિખ મંગવી હરિનું શું થયું; ૧૮
 માટે અભિમાન મૂકો સ્વામી શરીરનું;
 દરશન કરવા હીજે મને જગધારનું. ૧૯
 પતિને કર જોડી પાય પડે પ્રેમદા;
 પિયુજી વિકલ્પ મૂકો મને થાય આપદા. ૨૦
 માનનીએ મન વિચારિયું હવે કેમ કીજીએ;
 પ્રભુજી પ્રાણ અમારા તાણીને લીજીએ. ૨૧
 એમ કહી હસ્ત આપ્યો પતિના હાથમાં;
 તનનો ત્યાગ કરી ગઈ સખી સાથનાં. ૨૨

સરવથી પહેલી પોંચી પ્રભુ પાસે ગઈ;
 હરિને હાથ જમાડે બીજે વીસમે થઈ. ૨૩
 સુંદરી સરવે થઈ આપ્યું અન્ન આણીને;
 નેણુ ભરી નિહાળે જીવન જાણીને. ૨૪
 ભાવે ભોજન કરાવ્યું, પૂરણ પ્રીતશું;
 પ્રભુજી પ્રસન્ન થયા જોઈ રસ રીતશું. ૨૫
 પ્રેમદાનો પ્રેમ જોઈ નેહ ઘણો નાથને;
 અભય પદ હરિએ આપ્યું, અબળા સાથને ૨૬
 તમ પતિ તમને નડે એહ અમને ગમ્યું;
 ચતુરા ચિત તમારું. અમ ચરણે રમ્યું. ૨૭
 એવા હરિ દયાસિંધુ દયા કરે દાસને;
 અમે તો વળગી રહ્યા એના વિશ્વાસને; ૨૮
 સાખી-વિશ્વાસે વળગી રહ્યા ઓધવ અમે નિરધાર;
 એક દિવસ ન વિસરે નિરમળ નંદકુમાર.
 અમો અબળાનો આધાર એ ગોપીથી ગવાય;
 નિર્લે નાતો તે તુટ્યો કેમ જાય.
 વિશ્રામ-ઓધવ એક સમે. વહાલો હતો વનમાં;
 શરદની રજની રૂડી, વિચાર્યું મનમાં ૧
 મોહને મોરલી વાઈ અતિ આનંદમાં;
 વેદનું ગાન કર્યું છબીલે છંદમાં. ૨
 થંભ્યા જળ જમુના કેરા સુકાયા તરુ ફૂલિયાં
 ખગ મૃગમીન મહા શુદ્ધ બુદ્ધ ભુલિયાં. ૩
 પ્રેમે પાપાણુ ગળ્યાં પાણી થઈને વળ્યા;
 જંગમ જડ રૂપે થાવર થઈ થપ્યા. ૪

એવી અલખેલે વહાલે વાઈ જ્યારે વાંસળી;
 સુંદરી સવેં સુતીં શુધ તનની ટળી. ૫
 ઉલટાં અંગ ધર્યાં આભુષણ ભામિની;
 ગત મત ભૂલી ગોપી ગોકુળ ગામની. ૬
 અવળાં અંબર ઓઢયાં ઊડી ધાઈ ચોપમાં
 મન તો જઈ નીરખતું સુંદર સ્વરૂપમાં ૭
 પતિ પરિવાર તણ નારી સહુ નીસરી;
 સદન સાસું ન જોયું કોણે પાછું ફરી. ૮
 જીવંતી જીથ મળી ધસમસ ધાય છે;
 એને કર કંકણ કેરા શબ્દ બહુ થાય છે. ૯
 ઘંદ્રાવન વેગે આવી સરવે સુંદરી,
 નટવર નાથ હરિ નીહાળ્યાં નેણે ભરી. ૧૦
 સનમુખ શીશ નામી ગોપી ઊભી રહી,
 અબળા પ્રત્યે એમ લાલે વાણી કહી. ૧૧
 કહે કેમ અર્ધ નિશાએ આવ્યાં સહુ સુંદરી,
 માનુની મંદિર તણ ધાયાં સચિત ધરી. ૧૨
 તંમ પતિ પૂછશે ત્યારે કેશે શું કામની,
 જીવંતી જોમ જીગ વીતી ગઈ દામની. ૧૩
 પતિવ્રત ધર્મ પાળે પોતાનો જે પ્રેમદા,
 મારું કહ્યું માનુંની માનો સુખ થાશે સર્વદા. ૧૪
 લાજ મરબદા ન આણી તમો કાંઈ તારુણી,
 વેદમાં વાત નિંદી પ્રીત પરનારી તણી. ૧૫
 વહાલાનાં વચન એવાં શ્રવણે સાંભળી,
 મનની ધીરજ મટી સહુ ચરણે ઢળી. ૧૬

ગળગળા ક'ઠે ગોપી એવું મુખ એચરી,
 વિંધિયા વચન બાણે પીડા પૂરી કરી. ૧૭
 પડશે દેહ અમારા પરાણે, નિશ્ચે જશે,
 રસિયા રાસ રમાડો, સુખ ત્યારે થશે. ૧૮

સાખી—વચન સુણી વ્રજની નારીનાં પ્રભુ થયા પ્રસન્ન
 રાસ રમાડું રંગમાં, તમને બુવતી જન.
 પાસે તેડી તરુણી, આપ્યું આદરમાન,
 અધર મધુર મોરલી ધરી, કયું રસીએ ગાન.

વિશ્રામ—રસીએ રાસ રચ્યો રમવા રંગમાં,
 વિવિધ વપુ ધરિયાં વ્રજ બધું સંગમાં. ૧
 એવી અદ્ભુત લીલા, રચી ભુતલ વિષે,
 ચંદ્ર આકાશે થ'ભ્યો ચાલી તે નવ શકે. ૨
 સખી સુખસાગર માંહી, ઝીલી રસ મગ્ન થઈ,
 એવે અભિમાન આવ્યું, અખલાને સહી. ૩
 માનુની મનમાં હતું, તે તે, હયું હરિ,
 ભામિની તો ભૂલી પડી, બેયું ત્યાં ફરી ફરી. ૪
 ગોપી સરવે વ્યાકુળ થઈ, નવ દીઠા નાથને.
 અતિ દુઃખ પ્રગટ્યું હૃદયે અબળા સાથને; ૫
 ધાઈ દુઃખ સર્વને પૂછે, કૃષ્ણ દીઠા ક્યાંહી.
 મારા સમ મન ખોલી, ખોલો સાચું સહી; ૬
 પ્રેમદા પાસે જઈ, પૂછે મૃગ મોરને.
 કહો હરિ દીઠા તમે દેખાડો અમને; ૭
 ચતુરા ચંદ્ર પ્રત્યે કહે પૂછું તુજને.
 હરિને દીઠા તમે દેખાડો મુજને. ૮

વનિતા વ્યાકુળ થઈ સરવે સુંદરી.
 વિધિને ઘટે નહિ ઘડી આવી કરી, ૯
 જીવતીએ જોઈ કાઢ્યાં પગલાં પ્રભુ તણાં,
 આ જો સખી ચેન એનાં જાય છે બે જણાં. ૧૦
 માનુની શું હાસ્ય કીધું માન મન ઉપજ્યું,
 તારુણી તેડી આઢ્યાં સરોવર આવિયું. ૧૧
 પ્રેમદાને પુષ્પ લેવા, એવું મન લખિયું,
 સરોવર ડાળ ત્રહી તારુણીએ તે કયું. ૧૨
 ત્યાં ટળવળતી મેલી હરિ ગયા પછી,
 રહી ત્યાં રુદન કરે, મનમાં લાજતી. ૧૩
 અખળા સહુ ત્યાં આવી પ્રેમદાગતિ.
 તરુવર ડાલે દીઠી અખળા એકલી. ૧૪
 જીવતી હસવા લાગી પ્રીત તારી ભલી
 પછી ઉતારી તેને પીડા તારે ટળી. ૧૫
 જમુના તીરે આવી સહુ ટોળે મળી,
 ઉપાય રચ્યો અવનવો ટોળે વળી ૧૬
 પ્રીતે હરિ પ્રગટ થાશે, સ્વરૂપ એનું બની,
 એકે હરિ વેશ ધર્યો છળી નંદલાલ તણી, ૧૭
 એક પુતના થઈને બાંધ્યા હરિ સાઈને,
 એક થઈ જમલા અર્જુન, તાર્યો તે ધાઈને. ૧૮
 એક થઈ નટવર રૂપે, ગિરિવર ધારિયો,
 એક મલ રૂપ લઈ કંસને મારિયો. ૧૯
 એવાં અપાર ચરિત્ર; કર્યા રસ રીતશું,
 એવું જોઈ હસ્યા હરિ પ્રગટિયા પ્રીતશું ૨૦

સુંદરી સુખ પામી, જોઈ મુખચંદને.
 લોચન પ્રકુલિત અંબુજ આપે આનંદને. ૨૧
 વેણુ ધરી અધુર ઉપર કોટ કળા કામની,
 પીતાંબર અંગે ધર્યું દીસે ધન દામની. ૨૨
 મુગટ શીશ શોભે સુદર શોભા ઘણી,
 કાને કુંડળ ઝળકે ઓર છબી તે તણી. ૨૩
 એવું સુંદર સ્વરૂપ હરિનું ત્યાં તો થયું,
 સુખ બહુ તે સમાનું કેમ જાય વર્ણવ્યું. ૨૪
 ફરીને રાસ રચ્યો પૂરણ પ્રીતશું,
 અબજાની અશ્મ પુરી એવી રસ રીતશું. ૨૫
 પાયો રસ પ્રેમ પ્રીતે વાલે વૃજ નારીને.
 માટે અમે મોહી રહ્યાં નંદ કુમારને. ૨૬
 અમારો રસિયો વાલો વસી હૃદયે રહ્યા,
 એવા હરિ અમને ગમ્યા તે તો તમને કહ્યા. ૨૭

સખી—ઓધવ પાસે અમ તણો કહ્યો તમને નેહ,
 મનસા વાચા કર્મણા નંદનંદ શું નેહ.
 તે તો જરા ન ઉતરે, ચઢ્યો ચોગણો રંગ.
 નેણુ બાણુ શ્રીકૃષ્ણનાં લેધાં અંગોઅંગ

વિશ્રામ—ઓધવ એવા હરિ, કહા કેમ વીસરે,
 જીવન જોયા વિના, પ્રાણુ તો નીસરે. ૧
 વિયોગ રોગ તણી, પીડા બહુ થાય છે,
 પ્રભુ વિના એકે, કેંક જીગ જાય છે. ૨
 ઓધવ સંગ તમારે, દુઃખ દીધું ગણું,
 પહેલાં અમે પીછ્યા નહિ, પ્રભુનું કોમળપણું. ૩

ઘણી સુણી વાત એણે, અમ સાથે કરી,
 હવે મથુરા જઈ, ખેડા શિરછત્ર ધરી. ૪
 અમે આહીર એવા મન ગમ્યા નહિ,
 લાજતા ગોકુળ ન આવે, એવું મનમાં સહી. ૫
 અહીં કાળી કામળી ઓઢી, દુઃખ પામ્યા હશે,
 હવે હરિ હેતે વસ્ત્રો ધરી સુખીઆ થશે. ૬
 શામળીઓ શીદને આવે, રીસ હૃદયે હશે,
 વાલાજીને વ્રજમાં ખીલું, વાલું કોણ વસે. ૭
 એનાં માત તાત માટે, તમને મોકલ્યા,
 અમને કોણ સંભારે, ગુણ ભૂંડા ભલાં. ૮
 પહેલી બહુ પ્રીત કરી, દારા ના મૂકતા,
 હવે તો હેત ઉતારું, ફાટરી નથી થુંકતા. ૯
 હવે એક મધુકર આવ્યો, ચતુરા ચરણે નમ્યો.
 તેને તિરસ્કાર કર્યો, અલી શાને ભમ્યો. ૧૦
 તારી વન વેલ ફૂલી, મન વ્યાકુળ થયે,
 કાળો હોય કુટે ભર્યો, તેનો સંગ કોણ કરે. ૧૧
 કાળાનો સંગ કર્યો, દુઃખ પામ્યા ઘણું,
 કાળાનું વિખ ન વળે, દારણ કાળા તણું. ૧૨
 અમને અવધ કરી, કૃષ્ણ મથુરાં ગયા,
 મનમાં મેર ન આવી, દિન ઘણા થયાં. ૧૩
 એમનું રૂપ જોવા, નેણ તલપી રહ્યા,
 જીવ્યા એ જ સગાઈ, ઘણું ઘેલાં થયાં. ૧૪
 શ્રવણ અધીરા ઘણા ઘણા થાય છે,
 હસ્ત હરિસેવા કરવા અતિ અકળાય છે. ૧૫

તન મન સોંપ્યા તમને, રહ્યાં પણ રોપીને,
 હરિ વિના અવર બીજું ગમે નહિ ગોપીને. ૧૬
સાખી-તમ વિના ગમે નહિ, ગોપીને ગોવિંદ,
 ભાવ ધકીરે ભેટીએ, ઉપજે મન આનંદ. ૧૭
 મોર મુગટ મસ્તક ધર્યો, કુંડળ વન ઉર માળ,
 અમને દરશન દીલ્યો, નટવર રૂપ રસાળ. ૧૮
વિશ્રામ-એક સમે રજની ઘણી, નંદ નાવા ગયા,
 વરુણ જન હતા, તેણે ગાઢા અહ્યા. ૧
 કેડે શ્રીકૃષ્ણ ગયા, છોડાવ્યા નંદને,
 વરુણે પ્રેમ પ્રીતે, પૂજ્યા ગોવિંદને ૨
 નંદજીએ નજરે દીઠું, હવે પૂજું હરિ
 પુત્ર નોય એ પ્રભુ પોતે, વાત નિશ્ચે કરી. ૩
 અહીં આંથી ભઠ્યા જ્યારે ખારેતું આવીઆ,
 મોહને માયા પ્રેરી, ભાવ ભૂતી ગયા. ૪
 એવા અપાર ચરિત્ર અમે દીઠાં સહી,
 માટે પ્રીત અચલ એ તો ટાળી ટળે નહિ ૫
 ગોપીની પ્રેમકથા ઓધવે સાંભળી,
 જરા અભિમાન હતું તે તો ગયું ટળી. ૬
 અહો મહા ભાગ્ય ગોપી પરમ કૃપા હરિ,
 ધન્ય ધીરજ તમારી શું કહું સુંદરી. ૭
 તરુણી ટેક તમારી સરવથી સાર છે.
 સુંદર સ્વરૂપ સાથે નેહ નિરધાર છે. ૮
 ઓધવ કહે અબળા તમે ઘણા શુભવંત છો
 પ્રીત પ્રવીણ પૂરા સહુ સાવધાન છો. ૯

પ્રેમ કટાક્ષે કરી વશ કર્યા નાથને,
 સદા છે પ્રસન્ન હરિ સહુ વ્રજ સાથને. ૧૦
 કૃતાર્થ રૂપ થયો ગોકુળ આવતાં,
 અલૌકિક લાભ હુવો તમ દરશન થતાં. ૧૧
 વૃક્ષ વેલ સહુ રસ રૂપ છે,
 કારણ કેઈ ન જાણે કૃષ્ણ સ્વરૂપ છે. ૧૨
 આજ્ઞા આપો સરવે સુંદરી,
 મધુપુર જાવા માટે મન ઇચ્છા થઈ. ૧૩
 પછી વ્રજનારી વહે, ઓધવ આવજો.
 એકવાર એલખેલાને, તેડીને વાવજો. ૧૪
 પછી નંદ જસોદાજીને કરજોડી કહ્યું,
 વ્રજનાથને ઓધવ વહે નિજ લહ્યું. ૧૫
 ધન્ય ધન્ય વેહેલી કૃપા ઘણી તેહને,
 ગોપીને ચરણે રેણું ઉડી લાગી. અંગને ૧૬
 તેણે કૃતાર્થ કહીએ પામ્યા સતસંગને,
 ઓધવે શીથ નમાવ્યું ગોકુળ ગામને. ૧૭
 પછી પોતે પથે પળ્યા હૃદયે રંગ થાય છે-
 વસુધા વ્રજની આનંદે જાય છે. ૧૮
 ઓધવજી ઉલટભર્યા મધુપુર આવિયા,
 જઈ હરિ ચરણે નમ્યા ભીતર ભાવિયા. ૧૯
 ગોપીની પ્રેમ કથા સહુ માંડી કહી,
 ધન્ય ધન્ય જીવતી જન રસમાં છટી રહી. ૨૦
 અસુર હણ્યા અતિ ગોકમ્ભાં સુખ પામ્ય સહુ સંત,
 પ્રગટ પુરણ ગદ્યા છે ભકત વતસલ ભગવંત, ૨૧

- ભૂમી ભાર ઉતારવા, હુબ્હુબ તણે શિરકરાળ,
 સુખદાયક સદા સંતને પ્રભુ પુરણ પ્રેમદયાળ, ૨૨
- વિશ્રામ—ઓધવ આજ્ઞા માંગી, બિઠ્યા આનંદમાં,
 જઈ નિજ રથે બેઠા, મન ગોવિંદમાં. ૧
- ઓધવને અખળા સહુ એ કરેલ વીનંતી.
 વાલાળને વિનયકરી કહેજે ઘણી વીનંતી. ૨
- વિવેક જ્ઞાન તમો ઘણું ગુણવંત છો.
 તમારો મહિમા મોટો શિરોમણી સંત છો. ૩
- તમારાં દરશન થકી હુબ્હુબ સહુટળે,
 તમારી કૃપા જેને કૃષ્ણ તેને મળે. ૪
- ઓધવ કહે અખળા તમો આનંદ રૂપ છો.
 ત્રિલોકમાં તારુણી તમો પર અનુપ છો. ૫
- હવે હરિ મળવા માટે મન ચંચળ થયું,
 ઓધવ રથજોડાવી ચાલ્યા સહુ ગોપી પરકયું. ૬
- પછી જસોદાજી બેઠ્યા ઓધવ સાંભળો,
 બહુ દિવસથી દીઠા નથી સંકર્ષણ શામળો. ૭
- માટે મને ઇચ્છા એવી કૃષ્ણ કેવા હશે;
 જુગલ સુત જોશું જ્યારે સુખ ત્યારે થશે. ૮
- એક વાર માટી ખાતાં મૂખમાં ન્યાગિયું.
 વળે ત્યાં ભુવન દીઠાં અચરજ ભાગિયું. ૯
- ઈશ રવિ ચંદ્ર તારા અજ ઉમિયા પતિ,
 નવે ખંડ મુખમાં ન્યાખ્યા એવી એની ગતી. ૧૦
- પછી પ્રણામ કરી, ઓધવ ઓચરે,
 તમારા ભાગ્ય ભલાં સહુ કીરતિ કહે. ૧૧

જશ ગયા જગમાં ફૂલી ચતુર દશ લોકમાં,
લકત આનંદ પામ્યા પાપી પડ્યા શોકમાં. ૧૨

સાખી-જશ વૃજ બુવતી કેરો જીભ્યા શું કહું.
મંદ મતી મારી માટે મહિમા નવ લહું,
એવી કૃપા કરશે ક્યારે, મુજ પર નાથજી,
અખંડ એ કીરતિ સદા તમ સાથજી.
કૃષ્ણે વિના નજરે ન આવે એવી દશા એમની
સમોવડ કોણ કરે; સીમા રમ પ્રેમની.

સાખી-સમોવડ કોણ કરે, એહની એવી વૃજ નારી,
એક ટેક શ્રીકૃષ્ણ સાથે પ્રેમ પ્રીત અમારી.

હરિવિયોગે શરીર સુકે પુષ્ટ ધાય હરિજેઘ્ને,
ઓધવ કહે દરશન પ્રભુજી તને હીજીએ

વિશ્રામ-પછી શ્રીકૃષ્ણ કહે, યથારથે જાણજે.
ઓધવજી વચન મારાં, સત્ય પ્રમાણજે. ૧

મારું નિજ રૂપ તે તો વૃંદાવનમાં કરે,
મુજ મન વિહાર લીલા નિત્ય કરે. ૨

વૃંદાવન અખંડ ભૂમિ, અખંડ એ રાસ છે,
અખંડ અખળા સહુ અખંડ વિલાસ છે. ૩

સદા સુખસાગર શોભા, તે તો વૃંદાવનમાં,
નિત્ય નિત્ય ખેલ કરે, અતિ આનંદમાં ૪

ગોપી વ ન અમે રહ્યા, ઓધવની જ્ઞાંતી,
ભાગી ઉત્તર કૃષ્ણે કહ્યા. ૫

એવી શ્રીકૃષ્ણ લીલા, જે જન સાંભળે,
અતિ લકિત આવે, સંદેહ તેના ટળે. ૬

જ્યારે હરિ ભક્તિ આવે, પ્રગટે મહાદશા,
 ત્યારે શ્રીકૃષ્ણ કેવળ, તને હૃદયે વશ્યા. ૭
 વસે હરિ હૃદયે તેને ગોપી પ્રસાદથી,
 કર જોડી પ્રીતમ કહે, ગુરુ સંવાદથી ૮
 હરિની અપાર લીલા, અગમ અગાધ ગતિ,
 પ્રેમ થયો પીવા તણે ગુરુ પ્રતાપથી ૯
 હરિ ગુરુ સત તણી, શુંભ કીપારથે કરી,
 રનેહે સરસ ગીતા, આનંદે ઉચરી. ૧૦
 ઠાકોર કુંજબીહારી, પ્રસિદ્ધ પ્રકાશ છે,
 સંદેહ સુરમાંહી સદા, આનંદ વિલાસ છે. ૧૧
 તેને ચરણે હરિ કથા, કહેલી પ્રીતશું,
 સાધુને સંગે મળી, ગાઈ રસ રિઝશું ૧૨
 સંવત અઢાર વીષે, વિશી છે વિષ્ણુની,
 એકત્રીશ અશ્વાઠ શુદ્ધે, લીલા કહી કૃષ્ણની. ૧૩
 તૃતિયા ચંદ્ર વારે કથા પુરી થઈ
 પ્રેમની પ્રીત અતી; ગીતા રસ ગુણમયી. ૧૪
 પતિતને પાવન કરે, એવા ગુણ ગાય છે,
 ચોપાઈ ચારસેં નવ, વીશ વિશ્રામ છે. ૧૫
 ગાય શીખે સાંભળે ભાવે, ભાગ્ય એ તે દેહના,
 તેને હરિ કૃપા કરે, ટળે દુઃખ તેહનાં ૧૬
 હરિ ગુણ ગાતાં હેતશું ઉધ્ધાર્યો અધમ અનેક,
 પ્રીતમ પલક ન છોડીએ, હરિ કીર્તનની ટેક.
 તિલક છાપ તુલશી કંઠે. મુખ ગોવિંદ ગુણ,
 પ્રીતમ વાણી સુણતાં પતિત થાય સગણ તે ૧૭

